

madártávlat

Természetvédelmi folyóirat

**Az uniós csatlakozás
Mit eszik a béka?
A kísértet**

Madárhatározás IV. Kókay Szabolcs rovata

A fészekből kirepült fiatal madarak néha komoly fejtörést okoznak, mivel tollazatuk az öregkoritól jelentősen különbözhet. Ráadásul sok határozókönyv nem ábrázolja a fiatalokat, ezért szeretnénk segítséget nyújtani néhány faj bemutatásával.

Érdekes odafigyelni a faroktollakra (ld. az ábrát) mert a fajra jellemző mintázat (ha van) már ebben a korban is megtalálható. A fiatalok a kirepülést követő 2-3 hónap elteltével (augusztus-szeptember) vedlésen esnek át, és lecserélik a képen látható tollruhát.

Természeti értékeink és az uniós csatlakozás

HARASZTHY LÁSZLÓ

Az mindenki előtt ismert, és nem kis büszkeséggel tölthet el bennünket, hogy a magyar kultúra és a magyar tudomány nagymértékben járult hozzá az európai gazdagsághoz. Az uniós csatlakozásunk után ez minden bizonnyal még fokozottabban érvényesül majd, hiszen a határok szabad átjárhatósága révén szellemi és kulturális tőkénk, ill. tudásunk még inkább a közös Európáé lesz. De vajon mi lesz a sorsa Európában szinte egyedülálló természeti értékeinknek, amelyek annyiban különböznek az előző "értékeinktől", hogy még azoknál is érzékenyebbek, gyakran sérülékenyek, gondoljunk csak egyik legnagyobb nemzeti kincsünkre, a termőtalajra. A természeti értékekre ma még sajnos kevesebb figyelem irányul, mint pl. a közismert műalkotásokra.

A Kárpát-medencében elhelyezkedő Magyarország területe alig 1%-a Európának, természeti értékeink gazdagsága azonban messze meghaladja ezt az arányt. E számokkal is jól illusztrálható tény a Kárpát-medence egyedülálló állat- és növényföldrajzi helyzetével magyarázhatjuk. A földrészünk közepén elhelyezkedő medence több klímahatás találkozási területe. Nyugat felől jelentős atlanti, délről mediterrán, keletről pedig szárazföldi hatások érvényesülnek, és a Kárpátok, valamint az Alpok befolyását sem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezeknek köszönhetően a Kárpát-medencében nagy számban élnek atlantikus, mediterrán, kontinentális, alpi és kárpáti eredetű növényfajok is. A Kárpát-medence hosszú ideje tartó viszonylagos elszigeteltségének eredményeként magas az ún. bennszülött fajok száma. Elmondhatjuk tehát, hogy növényvilágunk és a hozzá kapcsolódó állatvilág igen sokszínű, azaz a biológiai sokféleség nagyon gazdag. Ennek köszönhető, hogy hazánkban több, mint 42 000 állat- és 2200 növényfaj él. A medence viszonylag kis területe és a számos időjárási és helyileg ható földrajzi tényező, mint pl. a víz vagy a változatos talaj hatására kialakult gazdag

élővilág többnyire kisebb kiterjedésű és mozaikos elhelyezkedésű elemekből tevődik össze, melyek megőrzése sokkal nehezebb feladat, mint az ezer kilométereken keresztül azonos élőhelyké.

Nagymértékben hozzájárult a mozaikossághoz és a jelentős fajgazdagsághoz az is, hogy a hozzávetőleg 10 000 évvel ezelőtt befejeződött utolsó jégkorszak idején a Kárpát-medence az eljegesedés peremén volt. Ennek hatására a jég elől délre húzódó északi fajok képesek voltak eljutni e területre, ugyanakkor a felmelegedés után a hideg-hűvös zugokban ezek közül több itt maradt, és jelenlétével ma is gazdagítja élővilágunkat. Ilyen pl. a vértesi Fáni-völgy, amely a közismerten melegkedvelő fajokban gazdag Vértés egy hideg, hűvös völgye, és többek között itt is él a cifra kankalin, amely hazánkon kívül csak a magashegységekben fordul elő. Ugyan ebben a kategóriában említhetnénk persze a rendkívül mutatós zergeboglart is, amelyik pl. Bátorligeten, más jégkorszaki maradvány fajokkal együtt él. A jégkorszak után számos déli, melegebb területre húzódott faj visszatért a Kárpát-medencébe, ezért nemcsak az itt maradt hidegkedvelők, hanem a visszatért melegkedvelők is hozzájárultak növény- és állatvilágunk gazdagságához, gondoljunk csak a Mecsekben nagy számban élő bánáti bazsarózsára. Emellett sok növényfaj (és valószínűleg sok gerinctelenek közé tartozó állatfaj is) a jégkorszakot a meleg, délies lejtőkön vészelte át. Nem egy közülük itt alakult önálló fajjává, ilyen például a pilis len, amely az egész világon kizárólag csak Magyarországon fordul elő, Budapest közvetlen közelében.

A tudomány már régen felismerte a Kárpát-medence speciális helyzetét, és azt Pannonicum néven önálló flóratartománynak tekinti, amely kisebb vagy nagyobb mértékben átnyúlik minden szomszédos országba.

A fenti természetes okok és a néhány ezer éves emberi tevékenység hatására alakult ki természeti értéke-

Tartalom:

4 AKTUÁLIS

Egy új MME-program
Szabó Balázs

5 AZ ÉV MADARA

Sérült kerecsensólymok
sikeres szaporodása
Bagyura János-Kazi Róbert

6 AMI NEM MADÁR

Gondolatok a hazai
erdők nappali lepkéiről
Ilonczai Zoltán

7 EGY KIS TUDOMÁNY

Mit eszik a béka?
Kovács-Tibor

8 MOZAIK

Röviden az IBA-programról
Könyvespolc

12 VÁLASZOL SCHMIDT EGON

13 CSIPOGÓ

A kísértet
Zsoldos Árpád

15 TIZENÉVESEK ÍRTÁK

16 MONDOM A MAGAMÉT

A kutatásról

18 MME-HÍREK

A címlapon szerecsensirály,
Péchy Tamás felvétele.

Főszerkesztő:

Péchy Tamás

Kiadja:

Magyar Madártani és
Természetvédelmi Egyesület (MME)
<http://www.mme.hu>
Telefon és fax: 1/275-6267, 1/275-6247

Szerkesztőség:

2345 Apaj, Platán sor 1.
E-mail: madartav@elender.hu
A lap elektronikus változata:
<http://www.madartavlat.hu>
ISSN 1217-7156

ink mai állapota, amely európai viszonylatban is elismerten gazdag.

A Kárpát-medencében az emberi tevékenység hosszú ideje jelentős hatást gyakorol a természetre. Ezt a tényt talán legjobban az erdősültség mértékének csökkenésével illusztrálhatjuk. Az emberi tevékenység előtt térségünkben 85% körüli volt az erdők kiterjedése, amely már a honfoglalás korára lecsökkent 60%-ra, és a fogyatkozás egészen a XX. század elejéig tartott. Alig 150 évvel ezelőtt Magyarország mai területének negyed része ártéri terület volt, ma kevesebb, mint 2%-át önthetik el a gátak közé szorított folyók. Az utóbbi száz évben a mezőgazdasági célra történő átalakítás vált általánossá, aminek hatására az ország területének fele szántófölddé vált. E drasztikus beavatkozások ellenére is rendkívül gazdag élővilág maradt fenn. Lényegesen gazdagabb, mint földrészünk nyugati felében, ahol általánosságban kijelenthetjük, hogy a természetes folyamatok eredményeként szegényesebb az élővilág, az emberi tevékenység pedig sokkal nagyobb mértékű tájtalakításhoz, és az élővilág ezzel együtt járó szegényedéshez vezetett.

Míg Magyarországon 2200, addig a kisebb Hollandiában 1300, a nagyobb Angliában 1500, a lényegesen nagyobb területű Németországban pedig 2800 növényfaj él.

Ragaszkodnunk kell a fajok védett státuszához

Mára már nemcsak a természetdúsok, hanem a közvélemény és a politikai döntéshozók egyre szélesebb rétegei is felismerték azt a tényt, hogy a természet erőforrásainak terhére - elsősorban a vizes területekre és mindenekelőtt a termőtalajra kell gondolni - megvalósított gazdasági növekedés nem folytatható a végtelenségig. A természet átalakítása, felélése az emberi életet nemcsak minőségében, hanem létében is veszélyezteti. Gondoljunk csak az ivóvízre, ill. a föld egyes régióiban a megszerzéséért folytatott valóságos háborúkra.

Magyarország természetes élővilága, amely a sokoldalú átalakítások ellenére meglehetősen jó állapotban maradt fenn, meghatározó részét képezi nemzeti értékeinknek. Joggal lehetünk büszkéek ezekre a kincseinkre.

Számos olyan faj és társulás él nálunk, amelyek az egész világon csak Magyarországon található meg, de igen gazdag azoknak a listája is, amelyek ugyan más országokban előfordulnak, de az Európai Unióban nem. Ilyenek elsősorban azok a fajok és társulásaik, amelyek délkeleti elterjedésűek. Ezek közül a turulmadarat, azaz a kerecsensólymot emelem ki, amelynek legnagyobb európai állománya él nálunk, de tőlünk nyugatra már nem költ, vagy az olyan fajokat, amelyek a Kárpátokban élnek, de kisebb állományaik nálunk is megtalálhatók, ilyenek például az ukrán határ mentén a kárpáti sáfrány, vagy a Zemplén-hegységben az ikrás fogasír.

Különleges természeti értékeink elterjedése nem követi a politikai határokat, ilyen például a tornai vértó is, amely kizárólag a szlovák-magyar határ két oldalán fordul elő, sehol mástutt.

Az ilyen értékek megőrzése csak két- vagy többoldalú nemzetközi együttműködéssel biztosítható. Az együttműködés a Kárpát-medencében más szempontból is kiemelkedően fontos. Ha csak arra gondolunk, hogy felszíni vizeink 95%-a határainkon túlról származik, akkor mindenki számára érthető, hogy mire gondolok. De a közelmúlt tiszai katasztrófái, amelyek Európa egyik legtermészetesebb folyóját és annak rendkívül gazdag élővilágát

Barna rétihéja

mérgezték, sajnálatos módon azok számára is világossá tették a szorosabb együttműködés szükségességét, akik ebben korábban kételkedtek.

Mivel az Európai Unió országaiban a már említett okok miatt az élővilág sokfélesége nagymértékben lecsökkent, egy olyan ország csatlakozásával, amelyben a negatív folyamatok nincsenek ilyen előrehaladott állapotban, a természeti értékek egész sorával gazdagodik az Unió. Magyarország pedig ilyen ország.

Azok a természeti értékeink, amelyek korábban a földrészt nyugati felében is nagyobb számban éltek, és mára az ott élők szeme láttára fokozatosan eltűntek, különös érdeklődésre tartanak számot. Ez érthető is, hiszen a csak nálunk élő növény- vagy állatfajok arrafelé valószínűleg kevésbé ismertek. De vajon ki ne ismerné Nyugat-Európában a fehér gólyát, amely számos országból az utóbbi fél évszázad során pusztult ki, és amelynek fészkeit az idelátogató külföldiek bármelyik magyar település villanyoszlopain megfigyelhetik.

A fehér gólya jól szemlélteti a túlzásba vitt élőhely-átalakítás veszélyét. Amikor a nyugati országokban először észlelték a fogyatkozást, számos védelmi intézkedést kezdeményeztek. Ezek azonban nem voltak elegendőek, mert a gólyák megfelelő táplálkozóhelyek nélkül tovább fogyatkoztak. De említhetnénk a bokrosokban fészkelő, nálunk még közönséges töviszúró gébicset is. Ez a madár tőlünk nyugatabbra sok helyen kipusztult, másutt pedig annyira megfogyatkozott, hogy mesterséges bokortelepítéssel próbálnak számára fészkelőhelyet biztosítani. A mi természeti értékeink nemcsak azért gazdagítják az Uniót, mert ami ott már elpusztult, annak egy része nálunk még fellelhető, de gazdagodik a közösség azért is, mert számos olyan egyedülálló természeti értékünk van, amely az Európai Unió országaiban sosem fordult elő.

Ezt a tényt Magyarországon és az Európai Unióban is tudatosítani kell.

Hangsúlyozni kell azonban, hogy az Európai Unió természetvédelmi szabályai - Madár és Élőhely Irányelvek - "puhábbak", mint a magyarországiak, mivel a gondos előkészítő munkával kidolgozott magyar törvények egy jobb természeti állapotra, nagyobb biodiverzitásra készültek. Nagyon fontos ezért, hogy az EU-hoz való csatlakozás során biztosítsuk,

hogy a szigorúbb hazai szabályozás továbbra is érvényben maradjon. Magyarországnak van az Országgyűlés által elfogadott Nemzeti Környezetvédelmi Programja, melynek maradéktalan megvalósítása nemzeti érdekünk. Ugyanakkor sürgős intézkedésekre van szükség az új magyar természetvédelmi törvényben foglaltak mielőbbi és maradéktalan végrehajtása érdekében.

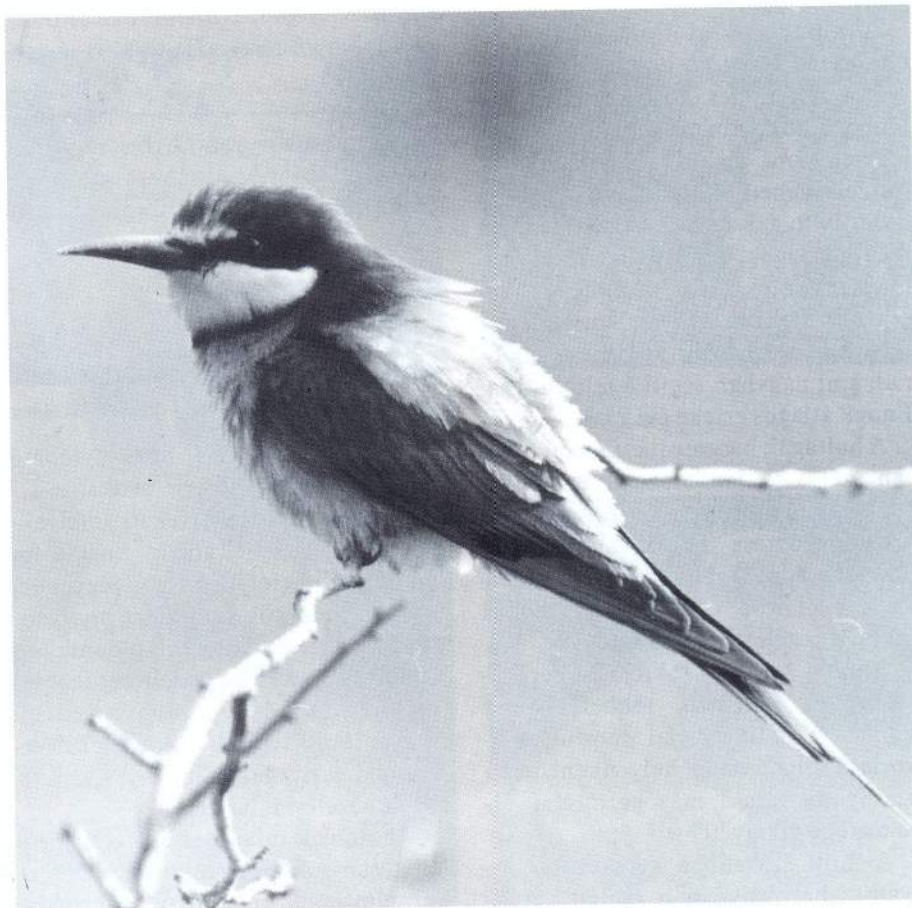
Ha a csatlakozási tárgyalásokon, és főleg azok előkészítése során ezekről nem esik kellő hangsúllyal szó, az a kényszerképzet alakul ki a közvéleményben, hogy mi csak kérni fogunk. Ez azonban nem igaz. Egyedülálló természeti értékeink gazdagságának hangsúlyozása azért is fontos, mert ha ez most nem kap kellő figyelmet, akkor az uniós tagság elnyerése után sokkal nehezebb, vagy lehetetlen lesz a gazdagság megőrzése. Azok, akik a döntések előkészítésében vagy meghozatalában részt vesznek, különös felelősséggel tartoznak. A természeti értékek fenntartása, a sokféleség megőrzésén keresztül az emberi élet feltételeinek biztosítása nemcsak néhány ezer szakember és néhány száz ezer a jövőért aggódó állampolgár feladata. Ebben mindenkinek vannak

kötelezettségei. Ennek szemléltetésére álljon itt Herczeg Ferencnek, az írónak, a főrendiház tagjának 1929-ben elhangzott felszólalása a badacsonyi kőbányászat ügyében, amely nemcsak tartalmában érdemes megfontolásra, hanem azért is, mert egy író emeli fel szavát a természet védelme érdekében.

"Állítom, ilyen vandál módját a nyereszkesedésnek, a nemzeti kincsnek egyesek javára való ilyen kíméletlen elpusztítását semmiféle kultúrországban nem tűrnék meg.

Próbálja meg valaki, és csináljon kőbányát a rajnai Loreley sziklából, vagy hordja le a Capri sziget-hegyet, majd meg fogja tudni, mi a különbség mások között és mi köztünk. A magántulajdon, a megszerzett jog szentségére hivatkoznak azok, akik a Badacsony testéből lakmároznak. Van azonban valami, ami szentebb a magántulajdonnál is, és minden szerzett jognál, és ez: a nemzeti érdek."

A mi nemzeti érdekeink azt kívánják, hogy Magyarország csatlakozzon az Európai Unióhoz, de csak úgy, ha közben képesek vagyunk megőrizni kulturális, szellemi és természeti értékeinket is. Ha ez sikerül, akkor ezek majd megőriznek minket. □

Egy nyugateurópai madarász számára élmányszámba megy a gyurgyalag megpillantása

Péchy Tamás felvételei

A Tisza menti vizes élőhelyek felmérése,
nyilvántartásba vétele és védelmük megszervezése

- egy új MME-program

SZABÓ BALÁZS

A Tisza mellett még napjainkban is sok olyan vizes élőhely található, amely a folyóval együtt alkot egy ökológiai rendszert, és azzal kapcsolatban áll (holtágak, kubikgödörök, árterek stb.). Szerencsére ezek az élőhelyek csak igen kis mértékben szennyezettek (Labodár), és így az ott élő növény- és állatvilág kevésbé károsodott. Úgy véljük, hogy alapvető fontosságú ezeknek az élőhelyeknek a védelme a jövőben, mert van esély arra, hogy onnan az élővilág visszatelepülhessen a Tiszába, segítve annak rehabilitációját. Különösen nagy jelentőségű ez a folyó természetes halállományának szempontjából, mivel ez az állatcsoport szenvedte el a legnagyobb veszteségeket.

A Tiszát és mellékfolyóit kísérő hullámtereken, és részben azokon kívül több, mint 200 holtág található, melyek közül 167 kiterjedése meghaladja az 5 hektárt.

A múlt századi folyamszabályozások során keletkezett holtágak a természetes feltöltődés következtében különböző állapotban vannak, és ennek megfelelően alakult élőviláguk is. Összességében elmondható, hogy a hazai holtágak természeti értékekben igen gazdagok, ezért megőrzésük különösen fontos. Mivel a holtágak többségének már nincs direkt kapcsolata a folyóval, ezért azok átöblítése elmarad, ami nagyban segíti a feltöltődést. Ennek átlagos értéke évi 2 cm.

A holtágak hasznosítása meglehetősen széles skálán mozog. Az elmúlt években megtörtént a biológiai sokféleség megőrzése szempontjából legértékesebb, ún. "szentély" típusú holtágak kijelölése, és természetvédelmi szervek kezelésébe való átadása.

A többi holtágra sokféle emberi tevékenység jellemző, többek között horgászat, üdülés, vízi sportok gyakorlása, halászat, helyenként vízi szárnyasok tatása, mezőgazdasági célra történő vízkivétel stb.

A múlt században megkezdett folyamszabályozás során épített gáta-hoz szükséges anyagot a helyszínen termelték ki. Ezeket az anyagyerő

helyeket nevezzük ma kubikgödöröknek. Ezek legtöbbször a gátak közvetlen közelében, a hullámtéri oldalon találhatóak. Az árhullámok idején megtelnek vízzel. A mélyebbek vize állandó, a sekélyebbeké pedig kiszáradó. Rendkívül változatos élőhelyek, melyekhez gazdag kételtű fauna és madárvilág tartozik, de jelentős a gerinctelen állatviláguk is. Megőrzésük egyrészt ezért, másrészt a változatos tájszerkezet miatt fontos feladat.

Mivel a gáthoz közel helyezkednek el, a gát állékonyságának biztosítása érdekében a közelmúltban viszonylag sokat betemettek. Gyakran csatornákkal kötik össze őket, és vizüket levezetik, így ugyan fennmaradnak, de biológiai értelemben nem tudják funkcióikat betölteni.

A legtöbb esetben a kubikok között húzódó ún. kubikgerendákon és körülöttük is botoló fűzekből álló kubikerdők találhatóak.

A feléledő Tisza

Márkus Ferenc

Egyesületünk célja, hogy a lehető legalaposabban felmérje azokat a Tisza menti vizes élőhelyeket, amelyeknek szerepük lehet abban, hogy a folyó rehabilitációjában részt vegyenek, és e területekről katasztrófát, nyilvántartást készítsen. Meg kell oldani ezen élőhelyek hatékony védelmét, lehetőség szerint elő kell segíteni a védetté nyilvánításokat, a már védett területeken pedig szorgalmazni kell a célorientált kezelési módszereket.

A holtágak tulajdoni helyzete meglehetősen sokszínű, többségük az önkormányzatok, jelentős részük pedig az Államkincstár tulajdonában, ill. a természetvédelmi szervek kezelésé-

ben van. Nem ritkák a magánkézbe került holtágak sem. A mozaikos tulajdoni szerkezet és a rendkívül sokféle érdek megnehezíti az egységes szempontok szerinti rendezést. Más vonatkozásban azonban ez előnyös is lehet, hiszen könnyebben előteremthetők a rehabilitációhoz, fenntartáshoz szükséges források.

Biztosítani kell, hogy a legértékesebb holtágakon minden tevékenység a természeti értékek megőrzésnek legyen alárendelve.

Gondoskodni kell arról, hogy minden más holtágon csak olyan tevékenységet lehessen folytatni, amely nem veszélyezteti azok természeti értékeit, és nem éli fel a szelíd turizmus alapjait.

Ahol ez még lehetséges, műszaki beavatkozással biztosítani kell az átöblítés lehetőségét.

Folytatni kell a leromlott állapotú holtágak rehabilitációját.

Biztosítani kell, hogy a holtágakba ne történjen sem mezőgazdasági, sem más eredetű szennyvíz bevezetése.

Amennyiben a holtágak közvetlen közelében szántóművelés folyik, akkor ezeken a területeken kell megkezdeni azok átalakítását.

Kategorikusan tiltani kell, hogy a hullámtereken állandó építmények létesülhessenek. A meglévő épületek esetében mielőbb gondoskodni kell a zárt rendszerű szennyvízhálózat kiépítéséről.

Valamennyi még fennmaradt kubikgödör megőrzése, vízborításának biztosítása szükséges.

Amennyiben műszakilag megalapozott vizsgálatok igazolják egyes kubikgödörök megszüntetésének szükségességét a gátak állékonyságának biztosítása érdekében, úgy a feltöltésükre használt anyagot távolabb kell kitermelni, olyan módon, hogy annak helyén kubikgödör keletkezzen.

Az MME a KAC közcélú "tiszaiban" keretéből 3,5 millió forintot nyert, amelyből az év végéig kell megvalósítani az itt ismertetett feladatokat. Az érdeklődőknek a Titkárság készséggel ad tájékoztatást a programról. □

Sérült kerecsensólymok sikeres szaporodása

Így is lehet

BAGYURA JÁNOS-KAZI RÓBERT

Elsősorban lakossági bejelentések alapján gyakran kerül hozzánk segítségre szoruló ragadozó madár. Az ok változó: bekerül fészekből kiesett röpképtelen fióka, vagy frissen kirepült, de még gyengén repülő fiatal, elkobzott fiatal vagy öreg madár, áramütés következtében különböző mértékben sérült madár.

Ezekkel a madarakkal természetesen törődni kell, az alapállás az, hogyha lehet, minél hamarabb juttassuk őket vissza a természetbe.

Fiókák esetében bevált módszer, hogy azonos faj fészkebe helyezzük őket úgy, hogy a természetes fiókaszámot ne lépjük túl. Tapasztalataink alapján a dajkaszülők nem tesznek különbséget a saját és a fészükbe adoptált fiókák között, sikeresen felnevelik őket.

A mai napon például - június 25-én - két budapesti vörösvércse-fészekbe helyeztünk fiókákat, és az öreg madarak mindkét esetben elfogadták a jövevényeket.

A kifejlett, de vadászni még nem tudó, egészséges madarakat fajonként különböző módszerekkel sikeresen el lehet vadítani, ezzel kapcsolá-

tos tapasztalataink egy részét a Madártávlat, a Tűzok és az Aquila hasábjain részben közzétettük.

Az áramütéstől ritka kivétellel azonnal elpusztulnak a madarak, amelyek túléli, annak végtagjai (lába, szárnya vagy mindkettő) rövid időn belül leszárad, és nem lehet szabadon engedni őket.

1987-ben hozzánk került egy lábán sérült, fiatal hím kerecsensólyom, 1989-ben pedig egy szárnyán sérült 4 éves tojó. A szakszerű tartásnak és gondozásnak köszönhetően párba álltak, és 1991-ben költöttek először, sikeresen. A négy tojásból két fióka kikelt. Három hét után egy őrzött sziklai fészekbe, melyben egyetlen fióka volt, beraktuk a két nevelt fiókát, mind a három sikeresen kirepült.

Az elmúlt tíz évben a sérült kerecsensólyompártól összesen 21 fiókát sikerült visszajuttatnunk a természetbe, és reméljük, még hosszú éveken keresztül sikeresen fognak költeni.

A Ragadozómadár-védelmi Szaksztyály tevékenységéről információ Bagyura János titkártól (60/9369-039) kérhető.

Kazi Róbert a kerecsenpárral

Tojó a fiókáival

Néhány napos fióka

Bagyura János felvételei

A tenyésztett fiókák bekerülnek egy természetes kerecsenfészekbe

Gondolatok a hazai erdők nappali lepkéiről

ILONCZAI ZOLTÁN

A Kárpát-medence nemcsak változatos gyeptársulásaival foglal el előkelő helyet Európában, hanem a legalább annyira változatos erdőtársulásaival is komoly rangot vívott ki magának az európai ökológusok, természetvédők körében. Az erdőtársulások viszonylag kis területen való nagy változatossága, sokfélesége, az eltérő társulások különböző szerkezete következtében gazdag nappalilepke-faunával rendelkeznek. A nyugati országrész szubatlantikus hatás alatt álló fenyőhegyes, kevert erdeitől a mediterrán hatás alatt álló mecseki, villányi-hegységi bokorerdőkön át, a bükk, zempléni kontinentális, meleg tölgyesekig, a hűvös montán bükkösökig, vagy éppen az ártéri keményfás ligeterdőkig számos erdőtársulás áll rendelkezésére lepkéinknek. Ha pedig arra gondolunk, hogy hazánkban ér véget, és itt szélesedik ki az a nagy növényzeti zóna, amit erdőssztyeppnek nevezünk, és amely a Kárpát-medencétől Mongóliáig, Nyugat-Kínáig húzódik végig Eurázián, igazán sajátos színfoltot képviselünk az európai palettán.

Ezekhez a jellegzetes erdőkhöz mindig kapcsolódik valamely, az élőhelyet jól jellemző nappali lepké faj. Az Északi-középhegység párás, hűvös tölgyeseiben és a Vend-vidék kevert erdeiben él Közép-Európa legnagyobb nappali lepkéje, a nyárfalepke. A lepkék leginkább a reggeli órákban figyelhetők meg, amint erjedő gyümölcsöt, nedves földet szívogatnak. A reggeli, hűvösebb napszak elteltével a lepkék fák lombkoronájában hűsölnek. A hímek a megfelelő hormonális működésükhöz szükséges ásványi elemeket a nedves talajon való szívogatással szerzik meg. A hernyó tápnövénye kizárólag a rezgőnyár. A lepkék végig a tápnövényük közelében tartózkodnak, ide helyezik el petéiket, a hernyó itt táplálkozik és bábozódik be. A nyárfalepke rokona, a kis lonclepke olyan üde erdőszegélyekben repül, ahol a tápnövényei, a loncok, megfelelő mennyiségben vannak jelen.

A montán (hegyvidéki) bükkösök, hűvös sziklaerdők, szurdokerdők igazi lepkéritkasága a hegyi fehérlepke. Elsősor-

ban a mészkő alapkőzeten lévő hegyvidéki erdőkből ismert a faj, de a vulkanikus kőzetekből felépülő hegyvidékek erdeiben is előfordul. A Bükk és a Mátra montán régiójában repül, két nemzedékben: egy májusi és egy június-júliusi nemzedéke ismert. A hazai populációi külön alfajt képviselnek, amelynek neve: világos hegyi fehérlepke. A környező országokban élő alfajai a montán-szubalpin régió nyílt élőhelyein repülnek, míg nálunk kifejezetten erdei lepke.

A hegyvidéki régióból lentebb ereszkedve a gyertyános-tölgyes zónába újabb lepkéritkaságokkal találkozhatunk. A sápadt szemeslepke az üde gyertyános-tölgyesek, párás tölgyesek elegáns lepkéje. A Heves-Borsodi-dombság és a Dráva-sík tölgyeseiben, gyertyános-tölgyeseiben nagy számban repül a trópusi lepkékre emlékeztető, sötétbarna-fehér színűzetű kis

Sápadt szemeslepke

A szerző grafikája

fehérsávoslepke, és a hasonló ökológiai igényekkel jellemezhető, de sokkal szerényebb megjelenésű nyugati nagy mustárlepke. A tölgyesekben, illetve azok szegélyeiben tenyésző lednekfajokon élnek hernyóik. Mindkét faj a Kárpát-medencében éri el elterjedési területének nyugati határát.

A dél-dunántúli száraz, meleg (xerotherm) bokorerdők ritka boglárkája a magyar óriásboglárka. A pukkanó dudafürt felfűjt magtokjában él a lepkehernyó, amit aztán hangyák kísérnek, illetve nevelnek bolyaikban. Sajátos stratégiával vészeli át a lepke a számára

kedvezőtlen éveket: a lepkébáb éveket (akár 2-5 évig is) elfekszik, lappang, a lepke pedig csak a számára megfelelő időjárású évben fejlődik ki. Így olyan években, amikor a lepke szaporodási esélyei rosszak, képes a kolónia fennmaradni, túlélni a nehéz időszakot. Ugyanezen az élőhelyen repül a lonclepke mediterrán elterjedésű rokona, a kék lonclepke. A hímek ragyogóan kék színe egzotikus hangulatot kölcsönöz e fajnak.

Az erdőssztyepp-zóna meleg tölgyeseinek és a keményfás, tölgy-köris-szil ligeterdőknek gyönyörű, keleti-kontinentális elterjedésű lepkéje a díszes tarkalepke. A hernyók kezdetben kőrísen, a tölgyesek szegélyein fagyalon élnek, majd lemászva a gyepszintbe, ott különböző lágyszárúakon táplálkoznak tovább.

Az északi hegyvidékeink patak völgyeiben egykor erős kolóniái tenyészték a gyönyörű, vöröses alapszínű, égszínkék szegélyfoltokkal tarkított vörös róka-lepke. A patakmenti fűzligetek fűzeinek hajtásaira rakta petéit, a hernyó fűzlevelekkel táplálkozott. Elterjedésének nyugati határát a Kárpát-medence jelentette. Sajnos ennek a lepkének az elmúlt évtizedekből nincs biztos adata hazánk-ból.

A hazai erdők földrajzi-klimatikus helyzetüknél, alapkőzetüknél és tengerszint feletti magasságuknál fogva számos szállal kapcsolódnak a környező magashegységi, déli szubmediterrán és kelet-európai-ázsiai kontinentális rokonaikhoz. Ezek a kapcsolódási szálak a lepkéfaunájukban is jól megfigyelhetők. Számos olyan lepkéritkaságnak jelentenek élőhelyet, amelyek tőlünk nyugatra nem fordulnak elő, vagy onnan már régen kipusztultak.

Ez a cikk csupán egy röpke bepillantást engedett erdeink sokszínű világába, érzékeltetni próbálta azokat a ma még kevésbé ismert és megbecsült értékeinket, amelyek csak akkor fognak becsessé válni, ha már nagyon kevés lesz belőlük.

A Lepke- és Szitakötővédelmi Szakosztály tevékenységéről információ Ilonczai Zoltántól (36/411-581) kérhető.

Mit eszik a béka?

KOVÁCS TIBOR

Széles körben elterjedt népi ismeret, hogy a békák legyet és szúnyogot esznek. Ebben a rövid kijelentésben két általánosítás is található, egyrészt a békafajokat másrészt a zsákmánykészletet illetően. A valóságos kép, mint ahogy az a természetben lenni szokott, messze nem ennyire egyszerű.

Az alábbi cikk egy több mint 10 éves kutatómunka tömör összefoglalója. A vizsgált hat békafajt a Kis-Balaton Diás-szigetén gyűjtöttük. Ezt azért fontos megemlíteni, mivel már régóta bizonyított tény, hogy az élőhely alapvetően befolyásolja az ott élő kételtűek táplálék-összetételét. Nagy vonalakban tekintve generalista ragadozók, tehát mindent megesznek, amit a környezetük nyújtani képes. Ez azonban fajonként igen eltérő képet mutat, mivel egymástól meglehetősen eltérő mikroélőhelyekben vadásznak. Ehhez hozzájárul még az is, hogy az aktív keresési (active foraging) valamint az ül-és-vár (sit-and-wait) stratégia az egyes békafajokban különböző mértékben jelenik meg. Nézzük végig őket egyenként!

1. A kecskebéka komplex fajait egy csoportban kezeltük, tekintettel a nehéz elkülönítésükre és igen hasonló életmódjukra. Elsősorban a vízparti régióban vadásznak, de alkalmanként messzebb is elvándorolnak zsákmány után. Tápláléka igen változatos, a valóban sok légy és szúnyog mellett bogarak, poloskák, apró darazsak találhatók benne.

2. A mocsári békák, habár rendszerintanilag a kecskebékákhoz állnak legközelebb, és testfelépítésük is azokhoz

hasonlít legjobban, mégis meglehetősen más mikroélőhelyeken keresik zsákmányukat. A víztől messzebb, nedves erdőségeken és bokrokban vadásznak, ami azt jelenti, hogy a táplálékukban jóval több a szárazföldi csoport. Szintén sokszínű az összetétel, az uralkodó kétszárnyúak mellett, számos bogár, csiga és pók kerül terítékre.

3. A levelibékák nevékhöz méltóan elsősorban a fák és bokrok lombzatában vadásznak. Nem meglepő tehát, hogy náluk található legnagyobb arányban légy és szúnyog a táplálékban. Azonban más, tipikusan fán mozgó csoportok is megjelennek, mint levélbogarak, pókok, hernyók.

4. A barna ásóbékák éjszaka mozgó és kizárólag a talajról táplálkozó állatok. Hangyák, éjszakai bogarak, csigák és giliszták teszik ki táplálékuk zömét.

5. A barna varangyok zsákmánya, életmódjukból fakadóan, leginkább az ásóbékákéra emlékeztet. Azonban

Vöröshasú unka

Péchy Tamás felvételei

itt szélsőségesen magas arányú hangyafogyasztást figyelhetünk meg, ez a csoport teszi ki táplálék-összetételük döntő többségét. Megfigyeltük, hogy ugyanaz az állat három egymást követő éjszakán tért vissza ugyanahhoz a hangyabolyhoz rabolni.

6. A vöröshasú unka a leginkább

vízhez kötött állatok a vizsgált fajok közül. Táplálékuk nagy részét a víz felszínéről, az ott mozgó vagy a környező növényzetről odahulló apró állatok közül gyűjtik. Igen gyakori, hogy nagy mennyiségű, akár több száz apró ugróvillás található a gyomortartalomban. Mellettük az apró keringő-

Barna varangy

bogarak, más vízibogár lárvák és szúnyoglárvák is tömeges esnek áldozatul az unka vadászatának.

Az alábbi táblázat a Diás-szigeten 1996-ban gyűjtött állatok gyomortartalmát mutatja be százalékos eloszlásban. Az első hat leggyakoribb zsákmánycsoportot emeltem ki. Az elfogyasztott táplálék kinyerését gyomormossással végeztem el.

Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy a két, legtöbb mikroélőhelyen előforduló faj a mocsár és a kecskebéka tápláléka a legváltozatosabb, náluk valamivel uniformizáltabb az ásóbékáé és a vöröshasú unkaé. Végül a vizsgált évben a barna varangy és a levelibéka következett, a hangyák és a kétszárnyúak erős dominanciájával a táplálékban.

A Kételtű- és Hüllővédelmi Szakosztály tevékenységéről információ Kovács Tibortól (1/407-4952) kérhető.

kecskebéka		mocsári béka		levelibéka		ásóbéka		barna varangy		vöröshasú unka	
diptera	29,6	diptera	25,9	diptera	54,6	hangya	22,3	hangya	83,2	ugróvillás	22,5
poloska	9,7	bogár	13,3	pók	10,4	bogár	14,5	bogár	9,0	bogár	13,7
hártyássz.	8,7	csiga	11,0	bogár	9,8	giliszta	12,4	százlábú	1,8	bogárlárva	12,8
bogár	8,5	pók	7,2	hernyó	3,7	csiga	10,6	ászka	1,5	dipteralárva	10,3
dipteralárva	7,5	hernyó	5,4	kabóca	3,4	hernyó	6,4	diptera	0,9	atka	7,1
pók	5,3	giliszta	4,8	hártyássz.	3,1	poloska	5,3	hártyássz.	0,7	diptera	6,6
egyéb	30,6	egyéb	32,3	egyéb	15,0	egyéb	28,6	egyéb	2,8	egyéb	27,0

Röviden az IBA-programról

A madárfajok a környezet állapotának kiváló indikátorai: képviselik mindenféle élőhelyen előfordulnak, ugyanakkor a madár-

világ faji összetétele, sűrűsége érzékenyen jelzi a környezeti változásokat. Ezért a madárállományaik monitorozása az egyik leghatékonyabb lehetőség az emberi környezet állapotának figyelemmel kísérésére.

A Fontos Madárélőhelyek (IBA) kijelölése a világ madárvédő szervezetének közös kísérlete arra vonatkozóan, hogy közös alapelvek alapján meghatározzanak egy olyan ökológiai hálózatot, ami - ha megfelelő védelemben részesül - biztosíthatja a Föld madárfajainak fennmaradását. A Fontos Madárélőhelyek (IBA-területek) olyan helyek, amelyek európai vagy világviszonylatban is kiemelkedően jelentősek egyes vadon élő madarak megőrzése szempontjából. Ezek a területeken rendszeresen előfordul - legalább a költési vagy a vonulási időszakban - egy vagy több veszélyeztetett, illetve csoportosuló faj állományának számottevő része. Ezért az IBA-területek megkülönböztetett figyelmet érdemelnek.

A Fontos Madárélőhelyek közé olyan területek kerülhetnek, amelyek az ott előforduló madarak alapján megfelelnek a BirdLife International által kidolgozott feltételeknek. Az alkalmazott területkiválasztási feltételeket egy objektív, tudományos alapú kritériumrendszer alapján határozták meg.

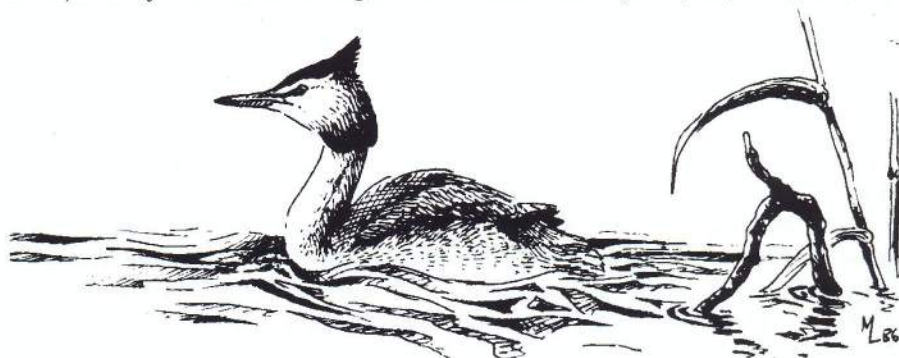
A Fontos Madárélőhelyek természetvédelmi jelentőségüknek megfelelően három kategóriába sorolhatók: lehetnek globális, regionális és szubregionális jelentőségű területek.

Ha a különböző jelentőségű területeket egy képzeletbeli piramisban helyezük el, akkor a piramis csúcsán a Globális Jelentőségű Madárélőhelyek (GIBA) helyezkednek el, hiszen ezek közé csak a madárvédelem számára globális szinten legfontosabb területek tartoznak. A piramis következő szintjén helyezkednek el a regionális

hektár. Közöttük egyaránt megtalálhatók a hegy- és dombvidéki erdő, az árterek, a természetes vízfelületek és a mesterséges halastavak, illetve a pusztai területek.

A Fontos Madárélőhelyeken a természetes és a mesterséges élőhelyek aránya az országos átlagnál magasabb, sokszor gazdasági és társadalmi szempontból kedvezőtlen adottságú területek.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Fontos Madárélőhelyek (IBA) Programjának

Bübos vöcsök

jelentőségű területek, amelyek kategóriái és kritériumai egy-egy régió (pl. Európa, Közel-Kelet, Dél-Amerika stb.) belül egységesek. A piramis alján a szubregionális jelentőségű madárélőhelyek helyezkednek el, amelyekre vonatkozóan a kategóriák és a kiválasztási kritériumok egy-egy földrajzi-gazdasági szubrégió (pl. Európai Unió) belül egységesek.

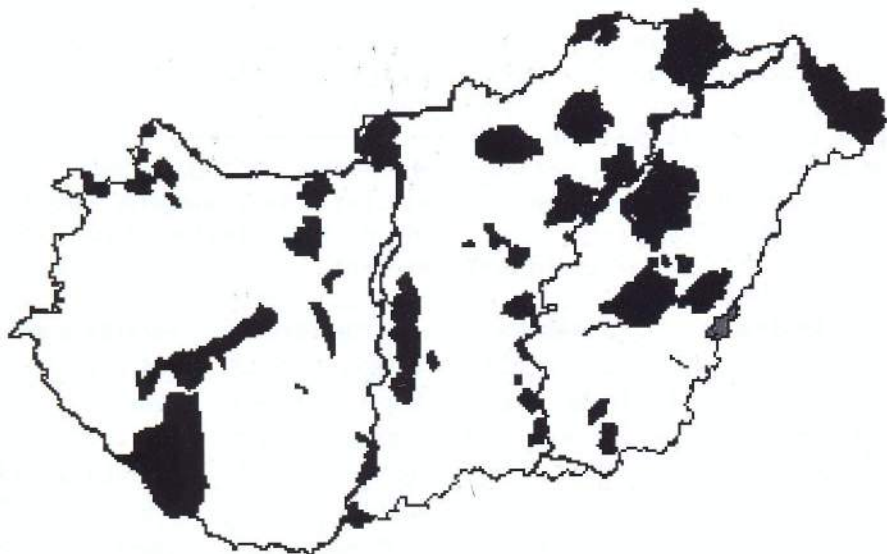
Magyarországon 43 fontos madárélőhelyet ismerünk, amelyek területe összesen csaknem 1,5 millió

legfontosabb feladatai a következők:

- Az IBA-területek meghatározása. Az IBA-területek körét időnként felül kell vizsgálni, és a rendelkezésre álló állományadatok alapján újra és újra ki kell jelölni. Az 1997-ben végzett felülvizsgálati program alapján 13 korábban fontos madárélőhelynek minősített területet törölni kellett a listáról, mert azok már nem feleltek meg a kritériumoknak.

A program fontos feladata az is, hogy elemezze azokat az okokat, környezeti változásokat, amelyek az IBA-területek madárvilágának elszegényedéséhez vezetnek.

- A területek monitorozása. Ahhoz, hogy korrekt képet kapjunk az IBA-területek és az ott élő madárvilág állapotáról, különböző monitoring programokat kell működtetni. A minimális követelmény az, hogy legalább a minősítő fajok állományadatai álljanak rendelkezésre az adott területről. Azokon a területeken, ahol az adott faj mint fészkelő van jelen, ott a Ritka és Telepesen Költő Fajok Monitoring (RTM) Programja segítségével gyűjtjük az állományadatokat, azokon a területeken pedig, ahol mint átvonulók

Fontos Madárélőhelyek Magyarországon

Ugartyúk

Matyikó Tibor

ill. áttelelők jelen, ott a Vonnuló Vízimadár Monitoring (VVM) Program segítségével. A madarak mellett az élőhelyek állapotát is figyelemmel kell kísérni, ehhez nyújt segítséget az Indikátor Program, amely ebben az évben indul, egyelőre csak néhány mintaterületen, kísérleti jelleggel.

- A területek megfelelő védelmének biztosítása. Az IBA-program keretén belül működő koordinátori hálózat segítségével képesek vagyunk arra, hogy minden, a fontos

madárélőhelyeket potenciálisan fenyegető káros hatást időben érzékeljünk, és fellépjünk azok ellen.

- Veszélyeztető tényezők elhárítása. Az IBA-területeket fenyegető veszélyek csak széles körű összefogással valósíthatók meg, amelyben igen nagy szerepe van a helyi lakosságnak, a társadalmi szervezeteknek, az önkormányzatoknak és a szakhatóságoknak egyaránt.
- Károsodott területek helyreállítása. Azokat a területeket, amelyeket valamilyen negatív környezeti hatás ért, helyre kell állítani. Az élőhelyrekonstrukciók és az élőhely-rehabilitációk igen költségesek, ezért az MME elsősorban e munkák ösztönzésével, ill. megtervezésében tud részt venni.
- A nagyközönség és a döntéshozók tájékoztatása. A program egyik legfontosabb feladata az, hogy minél ismertebbé tegye az IBA-területeket, és az azokon zajló folyamatokról tájékoztassa a lakosságot és azokat, akik hatósági jogkörüknel fogva érvényt szerezhetnek a természetvédelemnek.

Szabó Balázs

Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program (NAKP)

Az Európai Közös Agrárpolitika (KAP) 1992. évi reformja keretében bevezetett 2078/92. EU-tanácsi rendelet olyan támogatási rendszerek bevezetését irányozza elő, amelyek elősegítik a környezet-, természet- és tájvédelmi célok integrálását a mezőgazdasági tevékenységekbe. Ugyanakkor hangsúlyt kapott a multifunkcionális agrárgazdaság modellje is, amelyben benne foglaltatnak a mezőgazdaság kulturális, környezeti és szociális feladatai is. A reform fő feladata a piaci ártámogatások csökkentése és a más típusú kifizetések erősítése, pl. vidékfejlesztési támogatások, agrár-környezetvédelmi kifizetések.

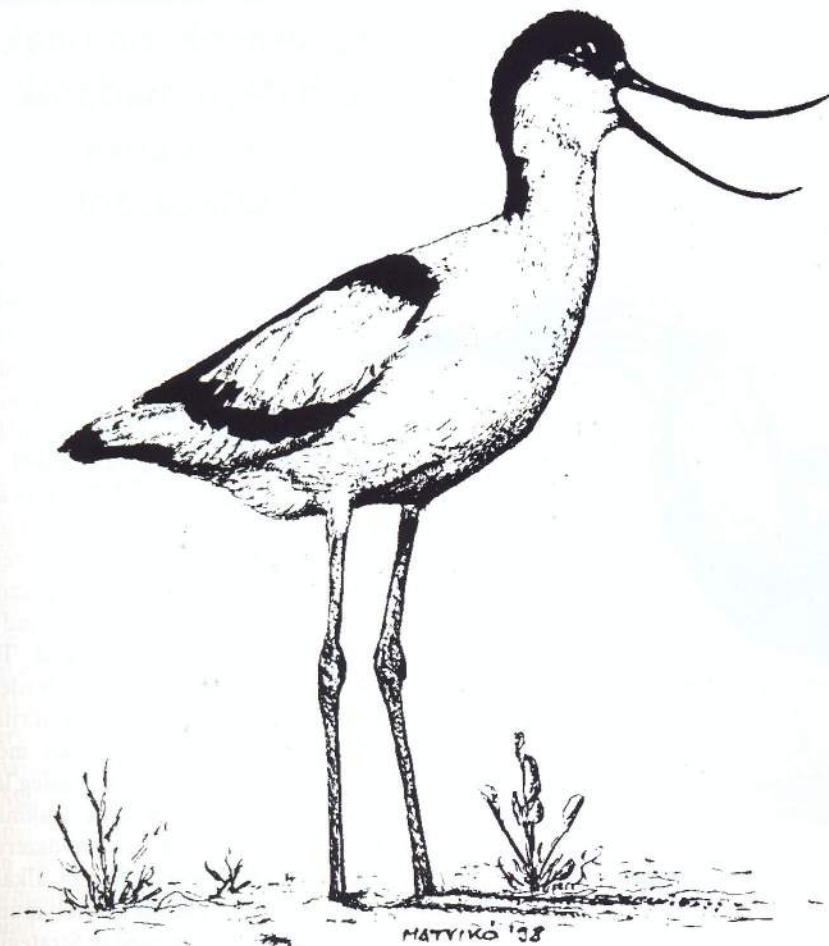
A 2263/1999. (X. 7.) kormányhatározat rendelkezik a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program kialakításáról és végrehajtásáról. A NAKP célja az ökológiai adottságokon alapuló többcélú mezőgazdasági földhasználat, amelyet környezet- és természetkímélő (fenntartható) gazdálkodási rendszerek jellemeznek. Az IBA-területek tekintetében alapvető fontosságú a Környezetileg Érzékeny Területek (ESA) célprogramja, amely 2000-ben 10-11 területen kerül bevezetésre, és a nemzeti parkok által kijelölt, kiemelt jelentőségű természet- és/vagy környezetvédelmi területeken való gazdálkodást, kezelést kívánja előmozdítani (pl. legeltetési kompenzáció).

Külön országos program indult az extenzív gyephasznosítás és a vizes élőhely-hasznosítás területén.

Az ütemterv szerint a programot a 2000. évi bevezetés során minden célprogramjával egyszerre indítják, összesen mintegy 670 000 ha-on. A támogatásra szánt kezdeti összeg 6,5 Mrd Ft.

A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program vállalásai (pl. extenzív gazdálkodás segítése, természetkímélő mezőgazdaság támogatása stb.) és területi kiterjedtsége miatt stratégiai fontosságú az elkövetkező években.

Pál Attila

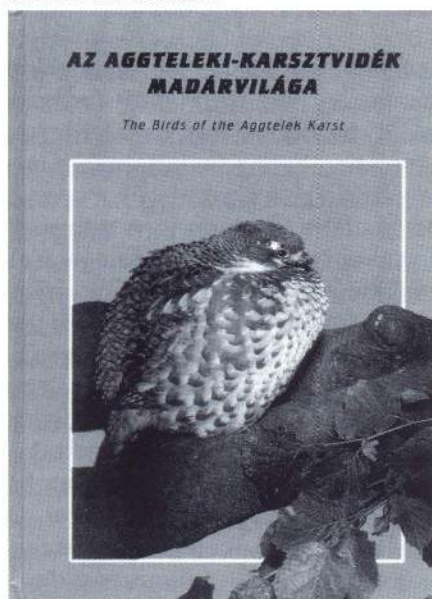
Gulipán

Matyikó Tibor

Könyvespolc

AGGTELEKI KARSZTVIDÉK MADÁRVILÁGA

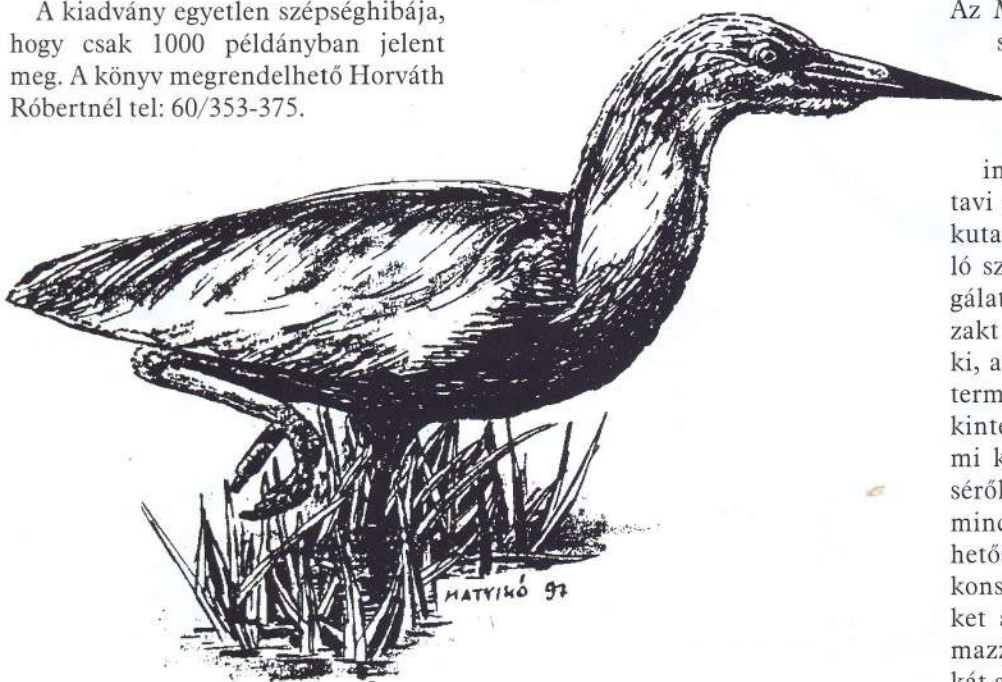
Egy újabb szép kiállítású és tartalmas könyvvel gazdagodott a madártani kiadványok sora. A Karszt természet- és Környezetvédelmi Egyesület kiadásában megjelent az Aggteleki Karsztvidék madárvilága című kiadvány, mely sorra veszi az aggteleki karsztvidéken költő, illetve ott akár csak alkalmi előforduló madarakat.

A 114. oldalon megtalálhatjuk az Aggteleki Nemzeti Park turisztikai ajánlatát, ami annál is inkább hasznos és fontos, mert a nemzeti park egyes területei nem vagy csak bizonyos korlátok között látogathatóak.

A könyvet kitűnő képanyag és színes térképek teszik egészsé.

A kiadvány egyetlen szépséghibája, hogy csak 1000 példányban jelent meg. A könyv megrendelhető Horváth Róbertnél tel: 60/353-375.

Selyemgém

Matyikó Tibor

EURÓPA DENEVÉREI

Várhatóan az ősz folyamán jelenik meg Szatyor Miklós ismeretterjesztő könyve, Európa denevérei címmel. A szerző tíz éve foglalkozik denevérkutatóval és -védelemmel. Ez a mű hiánypótló a hazai könyvpiacra, igényes kivitelével, közérthető és érdekes tartalmával próbálja megismertetni a denevéreket a hazai olvasóközönséggel. Különösen ajánlható a természetbúvárok, madarászok, vadászok, környezet- és természetvédők házi könyvtárába. A B/5-ös formátum, kb. 160-180 oldalas terjedelemben, 54 színes fotó, rajzok, elterjedési térképek segítik elő mind az otthoni, mind a terepi használatot.

A könyv kb. 2500 forintos árából a Madártávlat olvasói 15%-os kedvezményt kapnak, ha közvetlenül a kiadótól rendelik meg. Megrendelhető: Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, 7601 Pécs, Pf.: 270. Tel./fax: 72/213-379

NÁDASKEZELÉSI KÖNYV KÉSZÜL

Az MME a közelmúltban kötött szerződést az RSPB-vel és a EUROSIT-tal Paul José közismert, "Reedberl Management" című könyvének fordítására, és a hazai viszonyokra történő átdolgozására. A könyv tartalmazza a nádasok kezelésének különböző módjait, és a nádas élőhelyek létrehozásával kapcsolatos ismereteket. A könyv esettanulmányokban gazdag.

A szerkesztőbizottság megkezdte a munkáját, és a tervek szerint 2001-ben jelenteti majd meg a szakmában hiánypótlónak számító könyvet.

Köszönet

MME Elnöke és Elnöksége tagjainak

Kedves Gyuri, kedves volt Elnökségi Tagtársaim, Barátaim!

Ezúton köszönöm a meglepetésként ért elismerést, az "Örökös tagság" megtisztelő címet.

Az igazi ajándék az volt számomra, hogy együtt dolgozhattam, gondolkodhattam Veletek lélekemelő, szép és társadalmi előmenetelünk szempontjából oly fontos célok érdekében.

Meggyőződésem, hogy a mi Egyesületünk a hazai palettán az egyik legprogresszívebb civil szervezet, amelyik az előttünk álló polgárosodási folyamat során egyre fontosabb szerepet tölt majd be, egyre bővül és erősödik annak arányában, ahogyan az emberek felismerik, hogy a természetvédelem ember védelem is egyben.

Ehhez a kiteljesedéshez kívánok valamennyiőtöknek az elnökségben és az MME minden szervezetében dolgozó tagtársamnak kitartást, lankadatlan szenvedélyt és sok sikert.

A régi barátsággal.

Dr. Mezey Károly

Kutatások indulnak a halevő madarak szerepének tisztázására

Az MME a Halászati Termelők Országos Szövetsége (HALTER-MOSZ) és a Hortobágy Halgazdaság Rt. közreműködésével közös kutatási programot indít a halevő madárfajok halastavi szerepének tisztázása céljából. A kutatás célja, hogy a rendelkezésre álló szakirodalmi adatok és saját vizsgálatok felhasználásával egy olyan egzakt kárbecslési módszert dolgozzon ki, amelyet mind a halászati, mind a természetvédelmi oldal elfogad. Tekintettel arra, hogy a természetvédelmi korlátozásból eredő károk térítéséről szóló miniszteri rendelet még mindig nem született meg, esetleg lehetőség lesz arra is, hogy a szakmai konszenzussal kidolgozott módszereket a jövőben a gyakorlatban alkalmazzák. A most induló műhelymunkát a Nemzeti Boidiverzitás Stratégia Program Halászati Bizottsága anyyi-

ra fontosnak tartotta, hogy beemelte a hivatalos programjába, és a témakör kidolgozásával a fenti szervezeteket bízta meg.

További információk: Szabó Balázs (szabo.balazs@mme.hu)

"Névtelen levél"

Balkáni gerle és fekete rigó harca

Zimankós március közepe volt, esett a hó, fújt az erős északnyugati szél. A ház előtt, szélvédett helyen, a tujabokrok között fekete-rigó-pár gubbasztott. A talaj fagyott volt, élelmet nemigen találtak. Naponta kitettem nekik egy-egy félbevágott almát. Ezt el is fogyasztották.

Közben felfedeztem az új fészket az ezüsthenyőn. Nem sok idő múlva a tojó hűségesen ült a tojásokon, a hím vígan fuvolázott a közeli fán.

Ekkor történt a baj. Ugyancsak a fenyőt választotta fészkeléshez a balkáni gerle. Ettől kezdve a két hím madár között megkezdődött a párharc, amittől olykor mindketten kimerültek.

A kitépelt tollak röpködtek, a galamb csőre gyenge, de szárnycsapásai erősek. A rigó csőre veszélyesebb. A nagyobb testű galamb győzött, a rigók elhagyták fészket tojásostól. A közeli hársfa szétágazó gallyára négy méter magasan elég nagy fészket raktak. Itt költöttek. De ide rakott fészket a balkáni gerle is. Tovább folytatódott a közelharc, váltakozó szerencsével.

Volt olyan "győzedelmes csata" a rigó számára, hogy a galambtojást elrabolta a fészkből, majd leejtette a földre. Megtaláltam, még nem volt embrió benne. Egy galambfiókat felneveltek a szülők. A rigók hűségesen etették csemetéiket, de egy reggel már tokos rigófiókat találtam a fa alatt. Másnap még egyet, majd a negyedik nap az utolsót is kidobta a hím a szemünk láttára. A negyedik még élt, mert puha helyre esett, de nem tudtam megmenteni, másnap elpusztult.

Mindezeket azért jegyeztem le, mert ilyen esetet csak fehér gólyánál tapasztaltam.

Ma 2000. június 8. van, Medárd napja. A rigók ugyanabban a fészkekben ismét költenek, az idén immár harmadszor. Jelenleg csend és béke honol.

Darázs János

A Madártávlat VI. évfolyam 4. számának 2. oldalán "Oly korban éltünk..." címmel közreadtunk egy 1975-ben kelt névtelen levelet. Az akkori levél tartalma ma már hihetetlenül sötét, primitív korszakot idéz.

Most ismét alkalmam van egy névtelenséget kérő levelét közreadni. Íme tehát egy pozitív példa.

"Kállay György

elnök

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Kedves Gyik!

Az a megtiszteltetés ért, hogy Nagy-Britannia Tudományos Akadémiája, a Royal Society of London, rendes tagjává (Fellow) választott május 11-én, a természettudományok terén elért eredményeimért.

Mint tudod, tudományos képzésemet diákként a Madártani Intézetben kezdtem, s gondolkodásomra és fejlődésemre éveken át nagy hatással voltak a mai Madártani és Természetvédelmi Egyesület olyan kiemelkedő, jelen vagy volt tagjai, mint Keve András, Sterbetz István, Győri Jenő, Pátkai Imre és főleg Schmidt Egon. Nagy hálát érzek azért, hogy mint naiv kisdíákra is szántak rám időt, türelmükért, tanácsaikért, és nem utolsó sorban a madár- és természetvédelemért folytatott áldozatos munkájukért, mellyel példát állítottak nekem. Hatásukra indítottam el Veled a Visegrádi-hegység ragadozómadár-fészkeinek feltérképezését, jártam meg a Balti-tenger melletti madárgyűrűző táborokat, s vettem részt Egon mellett a bagolyköpet elemzésében, melyből az első tudományos közlemény született, amelyben társszerző lehettem. Bár a kísérletes neurobiológia terén dolgoztam, hogy mekkora hatással vol-

tak rám, azt talán szimbolizálja, hogy miközben e sorokat írom, harmadik emeleti irodám ablakában ki-be járnak a kék cinegék az oda akasztott mesterséges odúból. Nincs nap, hogy ne jutnának eszembe a csodálatos magyar tájak, természeti értékek, s mint tagot, büszkeséggel tölt el, hogy Egyesületünk mennyit tett azok megőrzéséért. A Madártávlatból rendszeresen értesülök eseményekről, és érzem, hogyan fejlődik mozgalmunk, ha abban nem is nagyon tudok gyakorlatilag részt venni.

Megemlékezésül a Royal Society-tagság elnyerésére, s a magyar ornitológusok iránti hálám kifejezésére, szeretnék felajánlani 300 £-ot az Egyesületnek a Madártávlat támogatására, melyet a mai napon ezen levél eredeti példányával nevedre, az Egyesület címére elküldtem. Kérlek, hogy az adományról nevem említése nélkül a Madártávlaton keresztül értesítsd a tagságot."

Gyermekkori barátomnak világhírű elismerése nagyon jó érzéssel tölt el. Különösen a mostani időkben, amikor idehaza a természetvédelem elképzelhetetlenül méltatlan helyzetbe került. Ez az elismerés számomra komoly üzenet is, mert ha az ügy - a madár- és természetvédelem -, ami gyermekkorom óta meghatározza életemet, ilyen mélyen ivódik az azt komolyan vevőbe, akkor az bizonyosan jó ügy.

Ebben a meggyőződésben mindent köszönünk, jó egészséget és további sikeres munkát kívánunk.

(A Royal Societyt 1660-ban alapították. A világon eddig alig több, mint 8000 fő kapta meg ezt a nemzetközi rangú elismerést. Jelenleg ezer tagja van, Magyarországon egyetemet végzett kutatók közül eddig csak a fenti levelet író tagtársunk kapta meg ezt a címet.)

Kállay György

Kertemben madárfürdőt csináltam

- írja Kelemen Tamás Gödről -

nagyon sok madár látogatja, de fecskét még soha nem láttam ott fürdeni. Miért?

Aki a kertjében madárfürdőt létesít, nagyon sokat segít a környék madarainak, különösen ilyenkor, a meleg, nemegyszer kánikulai nyári időszakban. A fürdőmedencét egyebek mellett rendszeresen látogatják a fekete rigók, széncinegék, barátposzáták, zöldikék, csicsörkék, harkályok és még sok más madár. A fecskék azonban más módon fürdenek, nem pancsolnak úgy a kis medencében, mint a fentebb említett madarak. Meleg nyári napokon gyakran meg lehet figyelni, amint tavak, vízállások, csatornák fölé repülnek, és rézsút a vízre vágva kortyolnak egyet. Ezt többször is megismétlik, mindaddig, amíg eleget nem ittak. Hasonló módon fürdenek is, csak hogy ekkor egy pillanatra megmártóznak a vízben, de nyomban utána újra felfelé ívelnek, fordulnak, és ismét a vízbe váganak. Hasonló módon isznak és fürdenek például a tarka tollú gyurgyalgok is.

Kakukkot vízben fürödni valószínűleg még senki sem látott, de azt meg lehet figyelni, amint a hűsítő nyári zápor idején kormánytollait széttárva, szárnyait felváltva kiterjesztve élvezzi a vizet, azaz a maga módján fürdik, vagy inkább zuhanyozik.

Hűsülő fekete rigó

Barátkapár az útatóban

A sarlósfecske soha nem száll a földre, fürdeni és inni a fecskék módjára szokott, de permetező esőben repülés közben lazítja fel a tollait, és enged, hogy a vízcseppek a bőréig hatoljanak.

A pusztai madarak a víz helyett porban vagy homokban fürdenek. A poros

földutakon gyakran látni azokat a kis mélyedéseket, körülöttük a sok apró lábnyommal, ahol egy fogoly család vagy fürjek fürdenek. Ezeket a helyeket rendszeresen felkeresik. Ugyanígy fürdik a fácán, de homokban vagy porban tisztogatja magát a hosszú csőrű búbosbanka is. Szárazon fürdenek a fajdfélék, a pulyka nagyságú siketfajd, de a nálunk kis számban még honos császármadár is. Rendszerint erdei utakon keresnek alkalmas helyet maguknak, és ezeket a por- vagy homokfürdőket a foglyokhoz és fürjekhez hasonlóan rendszeresen felkeresik. □

Péchy Tamás felvételei

A harkályok is szívesen fürdenek

A kísértet

ZSOLDOS ÁRPÁD

Sokszor elgondolkoztam már azon, hogy honnan erednek egyes furcsa madárnevek.

Legtöbbször egyértelmű a magyarázat, mert például a fakopáncs név halatán mindenki a harkályra gondol. Igen ám, de akkor mi értelme van a harkály kifejezésnek? A gólya név sem utal a madár külsejére, hangjára vagy viselkedésére. Akkor sem leszünk okosabbak, ha a cankó vagy az eszterág kifejezést halljuk, amelyek egyébként e szép madár régies nevei.

A bölömbika, gyurgyalag, tücsökmadár nevek a madár hangjára, a hajnalmadár, vörösbegy, kékbegy a madár külsejére, a billegető, lappantyú, hantmadár elnevezések pedig az illető madár viselkedésére jellemzőek.

Velem azonban elég gyakran megesisik, hogy nem egészen arra asszociálok, amire a madár névadója. Itt van például a hantmadár. Amikor gyerek-

koromban először olvastam ezt a madárnevet, azonnal egy sírhant képe jelent meg lelki szemeim előtt, amelynek tetején komor, gyászos külsejű madár üldögél szomorúan.

Azután egy másik könyvben megtaláltam a madár képét, és csalódottan vettem tudomásul, hogy egészen más-ként fest, mint ahogy én elképzeltem.

Egyáltalán nem volt gyászos külsejű vagy komor, hanem inkább hetykén, sőt mondhatni pimaszul nézett rám a könyv lapjáról. Ráadásul nem is sírhanton ült, hanem csak egy vacak földkupacon.

Később aztán a valóságban is talákoztam hantmadárral, nem is keves-sel, fogtam is jó néhányat gyűrűzés céljából, és be kell vallanom férfiasan, hogy annak a gyerekkori könyvnek igaza volt. Az általam megfigyelt madarak üldögéltek kőrakáson, földkupacon, trágyadombon, útszéli szemét-

dombon, épülő házon, villanykarón, homokbányában felejtett autórön-cson, szóval mindenütt, csak éppen sírhanton nem...

De aztán egyszer mégis eljött az igazság pillanata...! Egy kiskunsági faluban töltöttem néhány napot. Bogarásztam, madarásztam, fotóztattam, hangot gyűjtöttem, egyedül voltam,... szóval jól éltem. Egyik reg-gel, már hazafelé tartva, a faluszéli kis temetőn vágtam keresztül, amikor megláttam a hantmadarat. Most sem volt ugyan komor vagy gyászos külse-jű, hanem inkább hetyke, sőt pimasz tekintetű, de - csőrében egy nagy zöld hernyót tartva - egy sírhanton állt!

- Na ugye! - gondoltam diadalma-san. - Mégis nekem volt igazam. Ezért hívják ezt hantmadárnak!

Azonnal elhatároztam, hogy fotót készítek a madárról. Egy fehér már-vány sírkövön fog állni, a háttérben

Grafika: Péchy Tamás

kissé életlenül, de azért jól kivehetően egy sírkereszt, a szemében kis szomorúság csillog... Hogy ez utóbbit hogy fogom elérni, arra nem volt ötletem, sőt arra sem, hogy honnan szerzek lessátrat, ami egy ilyen akciónál nélkülözhetetlen.

A tanyára érve lázasan kutatni kezdtem valami alkalmas eszköz után, amiből leshelyet készíthetek. Feltúrtam a kamrát, a padlást, pincét, de semmit sem találtam. Már kezdtem elkeseredni, amikor tekintetem a hatalmas, földig érő csipkefüggönyre tévedt.

- Ez az! - könnyebbültem meg. - Ez pont jó lesz. Nem is baj, hogy fehér, majd a fehér sírkő elé állítom.

Alig vártam az éjszakát, mert arról természetesen szó sem lehetett, hogy napközben állítsak lessátrat a temetőben. Azt terveltem ki, hogy jóval éjjel után - amikor a derék kísértetek már nyugovóra tértek, de a bánatos özvegyek még az igazak álmát alusszák - indítom az akciót.

Már pirkadt, amikor a helyszínre értem.

- Meleg lesz ma - állapítottam meg, mert a fű olyan harmatos volt, hogy derékig lucskos lettem, mire odaértem. A derengő hajnal fénye már elegendő volt ahhoz, hogy gyorsan átvizsgáljam a sírkövek tetejét - nyomokat keresve. Több helyen is találtam ürülényomokat, de legtöbbet azon a síremléken, amelyen előző nap a hantmadarat megpillantottam.

- Most meg vagy, koma! - nyugtáztam magamban elégedetten a tényt, hogy megtaláltam a madár kedvenc leshelyét. Most már csak magamnak kellett helyet találnom, ami elég könnyen ment, mert a függönyhöz nem találtam megfelelő sátorvázat, ezért annak felállításával sem kellett bajlódnom. Leültem egy sírkeret szélére, állványra állítottam a fényképezőgépet, és magamra borítottam a fehér csipkefüggönyt. Némi ügyeskedéssel sikerült egy olyan kis lyukat vágni a függönyre, ami - legalábbis szerintem - eredeti funkciójának betöltését nem akadályozza, de az objektívet ki tudtam rajta dugni. A keresőbe nézve magam is meglepődtem, hogy elsőre milyen jól sikerült eltalálnom a helyet. A sírkő széle - ahová a madár fog ülni - négy méterre van, a háttérben kissé életlenül, de azért jól kivehetően egy sírkereszt...

- Ja kérem! - veregettem vállon magamat gondolatban. - Aki tud, az tud!

Elégedetten támasztottam hátamat a sírkőnek, és vártam a hantmadarat.

A madár egyelőre nem jelentkezett, de nem nyugtalankodtam, mert tudtam, hogy jönni fog. Eddig minden terv szerint ment, és én biztos voltam a sikerben. Egyébként sem volt még elég fény a fotózáshoz.

Hátam mögött, valahol a ravatalozó tetején egy pipiske énekelt. Távolabbról egy mezei pacsirta hangja hallatszott, de nem a levegőből, hanem a fű közül, mert nem kelt még fel a nap.

A fény azonban egyre nőtt. Lassan színesedni kezdtek a szürkék, az árnyakból fények lettek, és megcsillantak a fűszálak végén a harmatcseppek.

Az előttem álló sírkő szürkéből lassan világosodni kezdett, előbb rózsaszín, aztán sárgás, majd egyre világosabb lett, és a tetején megcsillant az első fénysugár.

- Na, jöhetsz madár! - gondoltam, miközben felhúztam a gépet. És a madár jött. Egészen pontosan oda, ahová vártam, a sírkő szélére. Olyan váratlanul érkezett, hogy nem tudtam exponálni, mert nem voltam még felkészülve, és attól féltem, hogy ha megmozdulok, mozdul a függöny is, és elriad a madár. Ültem hát mozdulatlanul, és gyönyörködtem a hantmadárban, amely így egészen közelről szemlélve sem tűnt szomorkásnak... Szemmel láthatóan tudomást sem vett rólam, bókolt néhányat, majd énekelni kezdett.

- Menj már a fenébe! - sziszegtem kínomban, mert kezdett görcs állni a nyakamba, de megmozdulni nem mertem. Ám a madár nem ment sehová, hanem önfeledten fújta a hantmadarak fülsértő dalát.

Hantmadár

Péchy Tamás

Ekkor vészjóslón megcsikordult a temető nehéz vaskapuja. A madár abbahagyta az éneklést, és csettegni kezdett. Amikor hátat fordított nekem, kihasználva az alkalmat, a kapu felé fordítottam a fejem. Amit láttam, attól bizony rögtön kirázott a hideg. Az úton Mari néni közeledett bicegő járásával, vállán kapa, kezében locsolókanna.

- Hogy az a radai rosseb essen a kannádba! - mormogtam tiszteletlenül, de aztán rögtön meg is ijedtem.

- Te jó ég! Ha észrevesz, még meghal itt nekem az ijedségtől! Agyam lázasan dolgozott:

- Ha még tíz métert jön, beér egy nagy sírkő mögé... Akkor lesz időm felállni... nem fog észrevenni... Talán. Na most,... most ér oda. Ez az!

Most kell felállni! - és felálltam.

Ma már tudom, hogy nem kellett volna. Mari néni ugyanis az utolsó pillanatban valamiért megállt, és pont akkor nézett felém, amikor fehér lepelbe burkolózva felemelkedtem a sírhalomról. Halk sikolyt hallatva megtántorodott, és elejtette a kannát. A helyzetben az sem sokat segített, amikor segítő szándékkal felé léptem, mert sajnos a lepel még mindig a fejemen volt. Szegény öregasszony védekezően felém fordítva a kapát hátrálni kezdett, majd a kapuhoz érve meglepő sebességgel elrohant.

Azóta sincs felvételem sírhanton ülő hantmadárról, háttérben kissé életlen, de azért jól kivehető sírkereszttel..., és gyanítom, hogy már nem is lesz.

Magának meg, kedves Mari néni, ezúton üzenem, hogy sajnálom... □

Ahol én lakom...

Én Egerben lakom, a város legszélén. Közel van a Bükk és a Nagy-Eged-hegy, amely még a Bükkhöz tartozik, csak egy karnyújtásnyira van innen. Ezen a környéken kertek házak vannak, mi is ilyenben lakunk.

Nagy örömmel tapasztalom, hogy az itt élő emberek szeretik a természetet. Azonban együtt élni vele csak kevesen tudnak. Mi

közjük tartozunk. A mi házukba is szívesen költöznek a verebek, de nem bántjuk őket. A legtöbb házban "hermetikusan" lezárták az ereszt. A pókokat is - mint a verebeket - szégyenlik az emberek. Nem is gondolnak bele, hogy milyen sok rovarot pusztítanak el. Aztán küszködnek a sok léggel és szúnyoggal.

Az viszont jó, hogy az utcánkban minden ötödik házban van madáretető. Mivel ez is "vonzza" a madarakat, és talán ezért is láttam errefelé nagyszámú és sokféle madarat. A második szomszéd meggyfáján meggyvágót figyeltem meg, az egyik szomszédunk - aki a Bükki Nemzeti Parkban dolgozik - házána erese alatt rozsdafarkú költött. Rozsdafarkúból egyébként sok van az utcánkban. A szemközt lakó melletti üres területen pedig sokszor egész közel lopódtam egy stiglicsapathoz. Az én madáretetőmbe (is) rendszeresen járnak a cinegék. Tavaly ősszel a szőlősben találtam egy tengelicfészket, amelyet már elhagytak. Biztos a zavarás miatt. A szőlősgazdáknak jobban oda kéne figyelni az ilyenekre, és védeni a fészkeket.

A fecskéket errefelé szerencsére megtűrik. Van egy kis kerti tavunk, nagy melegben abból szoktak inni. Az utcában egyébként még két kerti tavacska van. Ott sok a béka, de sok van az úton is - elgázolva.

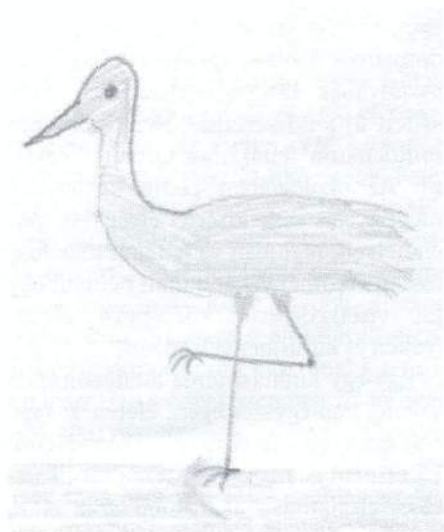
Mostanában gyakorta hallok vagy látok fáciánt a szemben lakó szomszéd mögötti füves területen. Régebben szántó volt. Most ősszel vagy tavasszal leégetik a már gazos területet. Ettől északra, az utat szegélyezi egy még eléggé fiatal akác. Itt szoktam látni töviszúró gébicseket.

Összegezve a környékről, azt mondhatom, hogy természettel van körülvéve, de sok embert ez nem érdekel.

Farkas György

Három nap a Bodrogon

Május 29-én apukámmal a Bodrogra utaztunk evezni. Ahogy felfelé evezünk a folyón, egyszerre "Lassíts!"-t kiáltok. "Psz! Bakcsó!" Csónaktársaim még nem láttak bakcsót, ezért buzgón nézegették a madarat. Később rengeteg kormoránt, szürke gémet és nagy kócsagot láttunk. Egy-

Szürke gém

A szerző rajza

szer a csónakunk felderítő útra ment. Ekkor három barátrecét, egy sárszalont és egy kis örgébicset is megtudtunk figyelni. Mikor visszafelé jöttünk, ugyanazon a helyen a bakcsó mellett egy idén kelt fiatal is láttunk. A táborhelyen sok fülemüle ugrott, és mindig hallottuk a búbosbanca kicsit szomorkásnak tűnő "up-up" kiáltását.

Gönczi Gergely

Vörösféjű gébics

A szerző rajza

A varsányi Tábi-tó

Varsány egy kis falu, amely Szécsényel szomszédos. Ennek a falunak van egy tava, amit Tábi-tónak hívnak. Ennél a tónál már sok madarat megfigyeltem. Gyakoriak itt a szárcsák és a tőkés récék. De az elmúlt hetekben egy kis vöcsköt is megfigyelhettünk, bár alig-alig láttuk, hiszen mindig a víz alá bukdosott. Ugyancsak az elmúlt hetekben láttam itt csörgő récéket, amelyek a vízre ereszkedtek le. Szinte minden nyáron megfigyelhetők a tónál tanyázó szürke gémek, és egy magányos kócsag. Nemcsak vízimadarak, hanem ragadozók is megfigyelhetők itt, mint például az egerészölyv, melynek a közeli erdőben van a fészke. De ezeknél kisebb termetű madarak is élnek a tó mellett. A múlt héten láttam egy cigánycsalán csúcsot, és itt jól megfigyelhető a barázdabillegető különös mozgása, mert egészen közel merészkedik az emberhez. Remélem, hogy ez a tó még a jövőben is menedéket, táplálékot és fészkelési lehetőséget ad majd sok madár számára.

Csomás Zsófia

Élmény

Vasárnap reggel, mikor Budán voltunk, kiültünk az erkélyre az erdővel szemben. Jól megreggeliztünk, közben hallottunk kék cinegét, fekete rigót, csilpcsalpfüzikét és széncinegét. Reggeli után még kint maradtunk. Egyszer csak egy különös hangra lettem figyelmes. Egyből kinéztem, és nemsokára megpillantottam a vörösfejű gébicset. Az erdő fölött repült el. Gondolkoztam egy ideig, hogy mi lehetett? Nem sokára "beugrott": vörösfejű gébics. Gyorsan bementem, előkaptam a Collinst. Megnéztem benne a fenti faj röpképét, stimmel. Az elterjedési térképről nem tudtam meg, él-e Magyarországon, vagy sem. A "Magyarország madarainak névjegyzékében" megtaláltam. "Az utóbbi évtizedben már csak alkalmilag költött, és ritka kóborlóként jelent meg (május-szeptember). Nagyon örültem a ritka fajnak, ezért be is írtam a fajlistámba.

Juhász Márk 10 éves tanuló

Kutatásról - reálisan

Teljesen megértem, és egyet-értek Vácz Miklós indítékával, amik arra készítették, hogy a Madártávlatban (VII. évfolyam 3. szám 9. oldal) cikket írjon. Valóban sokkal több természetvédelmi biológiai kutatásra és ismeretre lenne szükség a kipusztulóban levő fajok és az eltűnő élőhelyek megőrzéséhez. Szerintem Magyarország e tekintetben messze a kívánatos, és jóval az európai uniós átlag alatt van. De az már meglehetősen furcsa felfogás, hogy akkor a természetvédelmi biológiai kutatásokhoz elválaszthatatlanul és éles határ nélkül kapcsolódó alap kutatásokat kárhoztatjuk és hibáztatjuk.

Vácz Miklós problémái az alapkutatásokkal jórészt félreértéseken és félismereteken alapulnak. Olyan ez, mintha egy kicsi zöld Mars-lakó ülne az eindhoveni stadion lelátója fölé benyúló tetőn, nézné az Eb épp futó meccsét, és szeretne valamit megtudni az emberekről. A fűvön néhány ember egy gömböt kerget, mintha nagyon kellene nekik, de ha utoléri, csak jó erősen elrúgják. Ki érti ezt? Mindenesetre ez alapján meglehetősen furcsa kép alakul ki a Mars-lakóban, hiszen alapvető ismeretei hiányoznak a foci, a sport, az emberek megértéséhez.

A Mars-lakónak elmagyarázni, hogy mi miért történik egy focimeccsen, meglehetősen hosszadalmas lenne. Legáltalában olyan hosszú, mint érdemben válaszolni Vácz Miklós több felvetésére a kutatással kapcsolatban. Problémái, kérdései alapvetőek, az emberi kíváncsiság, a megismerés vágya, illetve ezek esetleges konfliktusa az erkölcsi értékrenddel korunk nagy gondolkodóit is foglalkoztatták. Az ezekre való reagálás messze túlnő egy rövid válasz keretein. Ehelyett egyes meglehetősen torz állításait szeretném helyesbíteni. Vácz Miklós cikke alapján ugyanis a kutatóról a következő kép alakul ki: 1) olyan témát keres, amivel mások nem foglalkoznak ("...minél feltáratlanabb területe legyen ez a biológiának..."), 2) témáit változtatja ("...írj egy jó szakcikket, majd irány a következő téma!"), 3) azért kutat, hogy publikálhasson ("...legfőbb mozgatórugó, amit publikációs kényszernek hívnak."), 4) nem tudja pontosan, mit is kutat ("...mit is

akarok megtudni?"). Az alábbiakban ezekre szeretnék kitérni.

Egy kutató témaválasztása természetesen nem úgy történik, hogy egy ismeretlen témát keres. Ez még a taxonómusoknál sem igaz, pedig ott, ahol új fajok leírása a cél, tényleg a specialista nélküli, a még ismeretlen fajok sokaságát tartalmazó csoport vizsgálata tűnik célszerűnek. Csakhogy a már viszonylag jól ismert csoportok esetében a meglévő rendszer revíziója, vagy új, molekuláris módszerek alkalmazásával egy esetleg egészen új szisztéma elkészítése igazi tudományos kihívás (például a madarak osztályának DNS-hibridizációval elkészített új rendszertana). Nem kell tehát mindenáron feltáratlan területet keresni. Az ökológiában pedig ugyanazon megfigyelés vagy kísérlet elvégzése más élőhelyen, régióban vagy fajon már fontos, új eredményeket adhat, például egy faj viselkedéséről különböző élőhelyeken és körülmények között.

Egy-egy kutatási téma általában igen sokáig, nemegyszer egész életen át tart. Szó sincs tehát új és új téma kereséséről! Ez érthető is, hiszen egy téma megismerése, elsajátítása akár több száz cikk, számos könyv elolvasását, "megemésztését" jelenti, nem is beszélve a témában járatos szakemberekkel folytatandó konzultációkról, konferencialátogatásokról, ahol a legfrissebb eredményeket meg lehet ismerni, illetve a szükséges terepi, feldolgozási gyakorlat megszerzéséről, az anyagi fedezet megteremtéséről stb. Ilyen hatalmas idő- és energia befektetésre egyszerűen nem sokszor nyílik lehetőség. Ha valaki elismert szakértője egy témának, sokkalta egyszerűbb számára a szükséges források megteremtése (hiszen a döntéshozók számára maga a téma és a szakember már referencia), és sokkalta többet is produkálhat, hiszen otthon van a területen, az alapok a kisujjában vannak.

A publikációs kényszer fontos szerepet tölt be a nemzetközi és a hazai tudományos világban. A sokat és jó helyen publikáló kutatókat egy egyszerűbb, adminisztratív értékelés, az úgynevezett impaktfaktorok alapján előrébb sorolja. Magyarországon azonban mégsem döntő az impaktfaktor jelentősége, mert a rendszer hiányosságai miatt az Akadémia szupraindividuális bizottságai a használatától eltekintenek (ilyen hiányosság például az, hogy szakkönyvek nem szerepelnek e rendszerben, tehát egy 5 kötetes monográfia készítője rosszabb "helyezést kap", mintha valakinek akár csak egyetlen cikke van!). Másrészt

kis ország lévén eléggé ismert, ki mivel, milyen eredményesen foglalkozik.

Végül kitérnék arra, ami szólásra készített, mert azt mutatja, hogy Vácz Miklósnak teljesen tévesek és felületesek az elképzelései a kutatásról. Mint írja: "...mielőtt bármihez kezd a kutató, fel kellene tennie néhány igen fontos kérdést, elsősorban önmagának: - Pontosan mit is akarok megtudni?" Nos, az egyetemi vagy főiskolai évek alatt, ha mást nem is, azt általában megértetik a diákokkal, hogy egy kutatás első lépése a kérdés feltétele, és egy jó kérdés megalkotása gyakran nehezebb feladat, mint válaszolni rá. Nem véletlen, hogy az "Alapvető kutatástervezési, statisztikai és projectértékelési módszerek a szupraindividuális biológiában" (Précseyi és tsai, KLTE, 1995) című egyetemi tankönyvnek már a legelején, a 6. oldalán szerepel: "Nagyon fontos, hogy világos elképzelésünk legyen a kutatás kezdetén, hogy mi az, amit tanulmányozni szeretnénk."

A Vácz Miklós által is említett e-mailés levelező listán lefolyt többmentes "kutatási vita" mindenesetre jelzi, hogy számos nyitott kérdés létezik e témában. Az ilyen problémáknak leghatékonyabb megoldása a személyes véleménycsere. Szerencsére erre nyilvánvaló fórumot szolgáltatnak az MME tudományos ülései. A legközelebbi ülésen - igaz, csak évek múlva lesz -, talán érdemes lenne egy "A kutatás szerepe a természetvédelemben" című vitát rendezni. Sokkal hatékonyabb lehetne a madártan és természetvédelem, ha jobban ismernék egymást és egymás munkáit.

Báldi András

MTA-MTM Állatökológiai Kutatócsoport

A másik oldal

Mottó: "Nem a kutatóktól kell félni!" (Oláh Sándor)

Vácz Miklós (VM) a Madártávlat legutóbbi számában (VII. évf., 3. szám, 9-10. o.) "Kutatásról" című írásában ismertette véleményét az MME tavaly őszi tudományos ülést követően az internetes madárlistán folytatott vitáról. Az érdekes vita tendenciózusra és egyoldalúra sikeredett bemutatásához szükséges, hogy a vitában VM véleményével szemben megfogalmazott szempontokat is megismerhessék a Madártávlat olvasói. E rövid írás célja a vitában elhangzott további vélemények ismertetése.

VM első, és a cikkében leggyakrabban

visszatérő gondolata, hogy a madártani kutatások eredménye, értelme a gyakorlati madárvédelem szempontjából gyakran megkérdőjelezhető. Az általa hozott példa (a széki lile sötétebb színezetű hímjei a hőstressz miatt inkább éjszaka, míg a haloványabb színezetű tojók nappal kotlanak) sajnos egyszerűen rossz, mivel az előadó kutató ezt nem állította, csak mint a sok közül egy hipotézisként említette egy részletkérdés részletkérdéseként. Persze ezt VM nem tudhatta, hiszen nem volt jelen a tudományos ülésen, ezért talán szerencsésebb és korrektebb lett volna, ha más példát hoz. A fenti hipotézis említése így csak a másodkézből szerzett, összefüggéseiből kiragadott és átfogalmazott információtöredékek tendenciózus, hatás vadász felhasználásának példája.

Mint azt a listán folyó vita több résztvevője is kiemelte, a kutatással kapcsolatban fontos rámutatni a tudomány kettős jellegére, hiszen a kutatás célja szerint meg szoktak különböztetni alapkutatást és alkalmazott kutatást. Az alapkutatások elméleti szempontból érdekes kérdések megválaszolásával foglalkoznak, az élővilágról alkotott tudásunk szélesítéséhez és elmélyítéséhez járulnak hozzá. Habár az alapkutatások kétségtelenül látványos eredményekhez vezethetnek (gondoljunk csak a mindenki által kedvelt természetfilmekre), általában nem hoznak a természetvédelmi gyakorlatban közvetlenül és azonnal hasznosítható eredményeket. Ilyen kutatásokra lehet példa egy faj táplálkozási szokásainak vagy szaporodási rendszerének felderítése, a párválasztást befolyásoló tényezők vagy a szülői gondozás vizsgálata, stb. Ezzel szemben az alkalmazott kutatás feladata, hogy a természetvédelmi gyakorlatban fontos problémák vizsgálatával olyan eredményeket produkáljon, melyek közvetlen felhasználásával a természetvédelem hatékony döntéseket hozhat. Ilyen lehet például egy értékes terület élővilágának felmérése, egy ritka faj fogyatkozását befolyásoló tényezők felderítése, a behurcolt fajok elleni küzdelem lehetőségeinek vizsgálata stb. Az alapkutatások és az alkalmazott kutatások azonban nem választhatók szét teljesen, hiszen főleg a célok határozzák meg egy kutatás jellegét. Ebből az is következik, hogy nem szerencsés a kutatókat az egyetemi-főiskolai vagy kutatóintézeti "hivatásos" kutatókkal azonosítani, hiszen a természetvédelmi szakemberek is végeznek alapkutatásokat (pl. állományfelmérés, költési siker meghatározása, gyűrűzés, stb.).

VM a kutatás mozgatórugói közül az egyik legfőbbnek a publikációs kényszert

említi (egyéb jelöltek voltak az elhivatottság, a tudásszomj és a kíváncsiság). Kétségtelen, hogy a kutatók munkáját általában a publikációik száma és színvonala, illetve idézettsége alapján értékeli és ítéli meg, nem csak a kutatást finanszírozó pályázati források, hanem szélesebb értelemben a közvélemény, a társadalom is. Mindezek miatt az előrelépéshez a kutatóknak minél több és minél színvonalasabb publikációt érdemes írnia. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a publikációs kényszer az egyik legfőbb mozgatórugó lenne. Egyszerűen csak a kutatás mint szakma értékmérője a publikáció, akár csak a selejtmentes munkadarabok száma egy maros, vagy a kitermelt szén mennyisége egy bányász esetén. VM szerint a publikációs kényszer az oka annak, hogy "egyesek szerint mindegy, mit kutatunk", csak könnyű legyen vele "feltalálni a spanyolviaszt". Érdemes lenne megkérdezni VM-t arról, hogy kikre gondolt, amikor "egyesekről" írt, hiszen állításával ellentétben a "mindegy, mit kutatunk" kitétel a vitában egyszer sem szerepelt. A kutatás VM által összehordott "receptjéről" pedig sajnos látszik, hogy írója valószínűleg még soha nem vett részt egyetlenegy komolyabb, tudományos igényű vizsgálatban sem.

VM állításával ("a kutatók - persze csak véletlenül - védett területen és/vagy védett fajjal végzik vizsgálataikat") ellentétben sok kutatás nem védett fajokkal és/vagy nem védett területeken folyik. A kutatók által gyűjtött információk az esetek egy részében, valóban a kutatók hibájából nem jutnak el a hivatalos természetvédelemhez, sok esetben pedig, ha el is jutnak, nem használják azokat. A hatékony hasznosításhoz ugyanis eleve olyan problémákat kellene vizsgálni, melyek a természetvédelem számára fontosak - nagyon kicsi azonban azon természetvédelmi hatóságok száma, mely ilyen irányú kutatásokra megbízást és anyagi támogatást ad.

A VM írásában gyakran visszaköszönő másik motívum a "zavarás". Szerinte "kutatók hada zavarja az élőlényeket", mert a jelölés, biometria [rejtély, hogy ez így magában mit jelent - L. Sz.], paraziták begyűjtése, genetikai vizsgálathoz vérvétel érdekében befogják a vadon élő állatokat, sőt néha fel is áldozzák őket, pl. "hazai énekesmadarak agyát boncolta valaki az énektanulással együtt járó agyi elváltozások vizsgálata céljából". VM rálátásáról annyit, hogy nem az "elváltozásokat" vizsgálták ebben a kutatásban, hanem a madárénekekért felelős különböző agyi magvak szerkezetét és kapcsolatait.

Bármilyen terepi kutatás, sajnos, együtt jár az állatok és növények valamilyen szintű zavarásával. A VM által sugalmazottakkal ellentétben azonban a kutatók a legtöbb esetben igyekeznek a zavarást csökkenteni. Ez logikus, hiszen a kutatók érdeke is az, hogy ne egy "zavart" állatot figyeljenek meg, vagy hogy ne befolyásolják a vizsgált faj fészkelését, sikerességét, mivel ezzel "rossz" adatokat gyűjtve torz képet kapnak a vizsgált fajról. A zavarás csökkentése érdekében ezért tökéletesen egyet lehet érteni VM-sal, amikor bármilyen terepi kutatás elkezdése előtt a következő fontos kérdések tisztázását javasolja: "Pontosan mit is akarok megtudni? Ehhez mi a legcélravezetőbb, az élőlények legkevesebb zavarásával járó módszer? Arányban áll-e a várható eredmény a vele járó tortúrával a faj szempontjából nézve?". Ezen kérdésekre valóban megnyugtató választ kell találnia a kutatóknak, mielőtt bármilyen terepi vizsgálatba kezdenek.

VM azonban bekever ebbe a gondolatmenetbe egy további, más összefüggésben fontos kérdést is: "Az a faj (vagy egy közeli, ritkább rokona) profitálhat-e ebből pl. úgy, hogy eredményeimet a védelmében felhasználhatjuk?". E kérdés logikailag már a kutatás célkitűzését érinti, ezért el kell döntenie, hogy a kutatás főként alapozó vagy alkalmazott jellegű-e. VM válaszával ("a kérdés állítólag nem jó, mert nem szükséges, hogy a faj is jól járjon a kutatás végén") szemben egy kutató sem állította ezt a vita során. Mindössze arról van szó, hogy a kutatók maguk is különböznek abban, hogy egy adott alapkutatásnak kell-e (a zavarás minimalizálásán túlmenően) természetvédelmi orientáltságúnak is lenni, vagy nem. Erre törvényi szabályozás nem létezik, és filozofikus magasságokba vezet róla vitázni.

VM szerint mindazonáltal luxus olyan dolgokkal foglalkozni, amelyek nem viszik előbbre a faj(ok) védelmét, és ezért megkérdőjelezi az alapkutatások létjogosultságát. Szerinte fajok tucatjai igényelnek védelmet, amihez, mint ő is elismeri azonban, információ kell. Ezen információk azonban főleg az alapkutatások révén válhatnak ismertté. Sarkítva fogalmazva, az alapkutatások jó része mintegy "szállítja" azokat az információkat, melyekre a hatékony védelmet alapozni lehet. Az egyik legfontosabb ilyen információ például a szaporodási (kelési és kirepülési) siker, de említhetnénk a faj párzási rendszerét, élőhely- vagy táplálékpreferenciáját, és még sok más jellemzőjét. Az adott fajt vizsgáló kutató a legtöbb esetben a faj szakértőjévé válik, azaz a faj-

jal kapcsolatos tapasztalatait, eredményeit a gyakorlati természetvédelem jó eséllyel hasznosíthatja. Az alapinformációk gyűjtése minden esetben a védelem első lépésének kell lennie. Ez sajnos ma Magyarországon ritkán van így, mely egyik oka lehet néhány látványos természetvédelmi kudarcnak (ld. kékcserű réce visszatelepítés, tűzokvédelem, gulipántojás-mentés és repatriáció stb.). *(Ezzel a felsorolással vitába lehet szállni. A cikk szerzője úgy tűnik, alulinformált. A szerk.)* A fentiek alapján, de józan paraszti ésszel is könnyen belátható, hogy e két megközelítés feltételezi egymást, és a legtöbb esetben az alkalmazott kutatás nehezen vezet eredményre az alap kutatás nélkül.

Sajnos hazánkban a gyakorlati természetvédelem és az "intézményes" kutatás egymásra találása még mindig várat magára. Ehhez az egyik részről kellene egy "igénylista" a megválaszolendő kérdésekkel, javasolt kutatási témákkal a természetvédelem felől, másrészt elkötelezettség a természetvédelmi kutatások jelentősége, megbecsültsége és kivitelezése iránt a kutatók felől. Az egymásra találásnak nyilvánvalóan számos további feltétele van, de reményeink szerint jó lehetőség nyílik rá a konzervációbiológia mint a természetvédelem alapvetően alkalmazott jellegű háttértudományának közeljövőben várható térnyerésével, és az ilyen célú kutatások elterjedésével.

Köszönetnyilvánítás

A vita ismertetéséhez több résztvevő gondolatait is felhasználtam, ezért a következő személyeknek fejezem ki köszönetemet: Dr. Báldi András, Dr. Barta Zoltán, Kosztolányi András, Kovács András, Lovászi Péter, Mille János, Németh Lajos, Dr. Oláh Sándor, Pellinger Attila, Szimuly György, Váci Miklós.

Lengyel Szabolcs

Szeretnénk e témára még többször visszatérni a Madártávlat hasábjain, de semmiképpen sem személyeskedő stílusban. A probléma égető és nyilván nem az interneten vagy a lap hasábjain vitatkozó felek - akik egyébként sok témában sokszor kitűnően együtt tudnak dolgozni - fogják megoldani. Ahogy ilyen vitákban már lenni szokott, egyik félnek sincs teljes mértékben igaza és mindegyiküknek igaza van. A mai természetvédelem kutatásigénye és azok felhasználási hatékonysága csapnivaló, ugyanakkor a kutatók természetvédelmi elkötelezettsége sok esetben igenis számunkérhető volna. Az MME fontosnak tartaná a problémakör mielőbbi megoldását, hiszen napi munkájában nemegyszer szembekerül a kérdéssel. A szerk.

Rétisasvédelmi Konferencia

2000. február 4. és 6. között került megrendezésre az V. Magyarországi Réti-sasvédelmi Konferencia Szekszárdon a Babits Mihály Művelődési Központban.

Az elmúlt konferenciához hasonlóan nagy volt az érdeklődés, a regisztrált résztvevők száma meghaladta a 70 főt.

A konferencia megnyitóján Szekszárd város polgármestere, a Duna-

ezt alapozhatjuk? Az 1970-es évek végén 10-12 párra becsült réti-sasállomány jelenleg 80 párta tehető (a Hortobágyon 1997-ben megrendezett előző konferencián még 62 párról beszélhettünk). A Békés megyében 1989-ben számolt telelő állomány 12-15 példány volt, mely 1999-re több, mint 100 példányra emelkedett.

Závoczky Szabolcsnak a DDNP igazgatóhelyettesének előadásából kiderült, hogy a nemzeti park területén költ az állomány 70%-a. Ennek meg-

A konferencia résztvevői

Dráva Nemzeti Park Igazgatóság igazgatóhelyettese, a Madártani Intézet igazgatója, valamint a MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztályának titkára "sikertörténetként" említették az egyesület réti-sasvédelmi munkájának eredményeit, valamint azt, hogy ma már szinte az egész ország területén folyik aktív védelmi munka. Erre bizonyosság a résztvevők nagy létszáma. Melyek azok a számok, amelyekre

felelően az igazgatóság hatósági tevékenysége során nagy gondot fordít annak védelmére.

Egy előadó a környező országok állományát vette sorra. Eszerint Ausztriában 1946-ban költött utoljára a faj, jelenleg Burgerland és Alsó-Ausztria területén vannak megfigyelések. Csehországban a Dél-Morva, valamint a Cseh-medence területén összesen 8-10 pár költ, Szlovákia területéről nem

A konferencia résztvevői terepprogramon Gemencen

Bagyura János felvételei

volt ismert költés, Németországban 300 pár feletti a költő sasok száma.

A Horvátországban költő rétisasállományról prof. Mikuska József tartott előadást, melyből tájékozódhatunk az ottani helyzetről. Az állományt 35 párba becsülte, melynek jelentős része a Kopácsi-rét területén költ. A számunkra egyik legfontosabb kérdésre - hogy a háború ideje alatt és az után csökkent-e a madarak száma, és így elképzelhető-e, hogy az ottani állomány áttelepülése eredményeként emelkedett a hazai állomány - a válasz egyértelmű volt: a madarak száma nem csökkent, sőt a háború után újra induló kutatások azt mutatják, hogy Horvátországban is emelkedik a rétisasok száma.

A területi beszámolók az alföldi területekkel kezdődtek. Békés megyében több évi sikertelenség után végre sikeresen költött a faj. A téli etetések során egyre nagyobb számban jelennek meg madarak az etetőhelyek környékén (Biharugrán 1999-ben egy etetőhelyen 37 madarat számoltak).

A Dunántúl területén újabb meglepedésekről hallhattunk. A legnagyobb lépés a faj terjeszkedése során a Kisalföld területén történő meglepedése. A másik jelentős előrelépés, és egyben az aktív védelmi munka jelentőségét alátámasztó adat, hogy Fejér megyében műfészekben újabb pár telepedett meg.

A 80 párból 66 a Dunántúl és az Alsó-Duna völgyében, míg 14 pár az Alföldön költ.

A szombat délelőtt tett Duna menti kirándulásunk jól sikerült, több sást is megfigyelhettünk - fiatal és öreg madarakat egyaránt - a szervezők és a résztvevők nagy öröme.

Végezetül köszönetünket fejezzük ki mindazok számára, akik az elmúlt években programunkat támogatták, külön köszönettel tartozunk a Természetvédelmi Hivatalnak és azoknak a szakembereknek, akik területi felelősként jelentős részt vállalnak a védelmi munkából. Szeretném még egyszer megköszönni a Duna-Dráva Nemzeti Park, valamint a KAC anyagi támogatását, mely lehetővé tette egy színvonalas konferencia megtartását. Külön köszönet az MME Tolna Megyei Helyi Csoport és a Ragadozómadár-védelmi Szakosztály tagjainak aktív szervező munkájukért, kiemelve Dr. Kis Ernő nevét, aki az egész rendezvény főszervezője volt.

Horváth Zoltán és Bagyura János

Belépési adatlap

Felismerve a természetvédelmi törekvések fontosságát, valamint megismerve az MME célkitűzéseit, támogatni kívánom az egyesület munkáját.

Kérem felvételemet az MME tagjainak sorába!

Név:

Lakcím:

Születési dátum: Tel.:

Minimális tagdíj:

tanuló, nyugdíjas	900 Ft/év
adófizető	1600 Ft/év
családi tagság	2000 Ft/év
pártoló tag	3200 Ft/év
támogató szervezet	5000 Ft/év

A családi tagságot választó családok között év végén 5 db társasjátékot sorsolunk ki.

Családi tagok:

Név: Szül. dátum:

.....

.....

A tagdíjat a mellékelt csekken befizetem.

A tagdíj befizetéséhez csekket kérek.

A választott tagdíjat betétszámlámról az MME 11712004-20011215 számlájára átutalom.

Szeretném ismerőseimhez, barátaimhoz is eljuttatni az MME szórólapját, kérem részemre darabot postázzanak!

..... dátum aláírás

*Kérjük, hogy a kitöltött szelvényt az
MME 1121 Budapest, Költő u. 21. címre küldje vissza!*

A családi tagság - előnyös választás

Ragadozómadár- felmérés Erdélyben

Idén június 5-9. között az MME Ragadozóvédelmi Szakosztályának négy szakembere segítségével Maros megye kb. 940 km² területén ragadozó madarak szinkron vizsgálatát végeztük, ami főként a parlagi sasra irányult. A vizsgált területet (a Nyárad és Kis-Küküllő menti dombság) gertyános-tölgyesek, valamint mezőgazdasági területek, illetve legelők mozaikos összetétele alkotja. Sajnos a parlagi sas jelenlétét nem észleltük a területen, a behatárolt revírek közül megemlítendők a következők: kis békászósas - 9, szirti sas - 1, darázsölyv - 9, egerészölyv - 37, barna rétihéja - 2, héja - 2, kabasólyom - 3, vörös vércse - 8. Az utolsó nap megfigyeléseket végeztünk a Fehér megyei Kisom-

polyi-szorosban, ahol egy öreg szirti sást, öt darázsölyvet, egy vörös vércsét és négy egerészölyvet sikerült megfigyelni. Ezúttal is szeretnénk megköszönni az MME-nek a támogatást, valamint Bagyura Jánosnak, Csonka Péternek, Demeter Ivánnak és Horváth Mártonnak áldozatkészességét.

Zeitz Róbert

Mit nyújt Önnek a

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület?

A tagsági díj befizetése után Ön egy levelet kap, amely tartalmazza

- a tagsági igazolványát,
- egy ismertetőt a szervezet felépítéséről,
- a látogatásra kijelölt, MME érdekeltségű területek listáját,
- az MME kiadványainak listáját,
- a Madártávlat c. folyóirat legutóbbi számát,
- egy képeslapot,
- a Madarak és madarászok c. kiadványt,
- 14 éven aluli tagjaink kézhez kapják a Madarász Suli ismertetőjét (családi tagság esetén is).

A továbbiakban:

- Kézhez kapja a Madártávlat c. folyóiratot.
- Részt vehet az egyesület rendezvényein.
- Táborainkban, madárvártáinkban megismerkedhet a madár- és természetvédelem kérdéseivel.
- Kedvezményesen hozzájuthat az MME saját kiadású könyveihez, plakátjaihoz, egyéb kiadványaihoz.
- Hozzájuthat magyar és idegen nyelvű szakirodalomhoz.
- Kiterjedt tagságunknak köszönhetően lehetősége nyílik arra, hogy, kapcsolatot teremtsen hasonló gondolkozású emberekkel.
- Lehetőséget kap arra, hogy ismereteit a madarokról kibővítse, elmélyítse.
- Kedvezményesen látogathatja az MME érdekeltségű területeket.
- Az Interneten való jelenlétünknek köszönhetően részt vehet egy madarász levelezőlistán.
- A családi tagságot választó tagok között minden év végén ajándékokat sorsolunk ki.
- 14 éven aluli tagjaink részt vehetnek a Madarász Suli programjaiban.

nyosan vállalják át. A csoportok vezetőit idejében és alaposan tájékoztatni kell a kialakult helyzetről, és véleményüket ki kell kérni. Ennek alapján kell a költségvetést a közgyűlés elé terjeszteni.

E/00/4. számú határozat: Az elnökség egyhangúlag úgy döntött, hogy a túzokprogramot folytatni kell, fontos, nem mondhatunk le róla. 3-4 hónapot finanszírozunk, de nem alapszinten, hanem a teljes működési költség tekintetében. Ez alatt az idő alatt minden munkatárs és az elnökség is tegyen meg mindent a program pénzügyi fedezetének megteremtésére.

E/00/5. számú határozat: Az elnökség egyhangúlag egyetértett azzal, hogy a Madártávlatot meg kell őrizni. A Göncöl Szövetség által tett javaslat a Természet című folyóirattal történő fűzőóra nem időszerű.

E/00/6. számú határozat: Haraszthy László támogatja, az elnökség többi tagja elutasítja a szervezett keretek közötti együttműködést az országos szerveződésekkel. Megbízta H. L.-t, hogy udvarias formában közölje ezt az érintettekkel.

E/00/7. számú határozat: Az elnökség egyhangúlag döntött az ORNIS kft. eladásáról, és megbízta Fidlóczky Józsefet és Horváth Zsoltot a cég eladásával.

E/00/8. számú határozat: A nem megfelelően működő Természetvédelem és Hazafias Nevelés Alapítvánnyal kapcsolatban az elnökség úgy döntött, hogy az egyesület szólítsa fel a kuratórium elnökét a törvényes működés helyreállítására. Ha 30 napon belül nincs érdemi válasz, akkor kérjük az ügyészégi vizsgálatot!

E/00/9. számú határozat: Az elnökség egyhangúlag úgy döntött, hogy meg kell írni egyesületünk eltelt 25 évének történetét, és erre a munkára felkéri Schmidt Egon.

A 2000. február 18-ai elnökségi ülés határozatai

E/00/1. számú határozat: Az elnökség az ülésen elhangzott kiegészítésekkel együtt a 2000. évi munkatervet egyhangúlag elfogadta azzal a kikötéssel, hogy a megválasztott új elnökség, ha szükségesnek tartja, majd módosítja azt.

E/00/2. számú határozat: Az elnökség

a 69/99. számú határozatban megfogalmazott kiegészítésekkel és a Lepke- és Szitakötő-védelmi Szakosztály munkatervének beillesztésével az MME a 2000-2004-ig tartó időszakra vonatkozó középtávú munkatervét egyhangúlag jóváhagyta.

E/00/3. számú határozat: Az elnökség egyhangúlag úgy döntött, hogy az alapműködéshez a csoportok úgy járuljanak hozzá, hogy a tagnyilvántartó és tagkoordinátor költségeit tagará-

Szerkesztőbizottság: Drexler Szilárd, Dr. Kalotás Zsolt, Lovászi Péter, Marik Pál, Schmidt Egon

Szerkesztőségi titkár: Dohán Zsófia *Nyelvi lektor:* Árki Zsóka *Szerkesztő:* Bánai Lászlóné

Felelős kiadó: Fidlóczky József *Felelős terjesztő:* Harangi István

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Nyomás: LKL Color Kft.

„A természet szolgálatában”

A madártávlat a Központi Környezetvédelmi Célelőirányzat és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

2zsiráf

d i á k ú j s á g

CÍMÜNK:
2zsiráf 1036 Bp., Dereglye u. 5/b.
Telefon: 368-7180, 388-7303

FIGYELEM!
Minden hónapban **MEGLEPETÉS!**

MINDENT A SZEMNEK

„Inkább szóval akarjuk döntésre vinni a dolgot, mint tettel.”
Arisztotelész

Riportsorozat

horoszkóp

Havonta megjelenő

d i á k ú j s á g

amelyből az idő

enciklopédiát varázsol

DIVAT

FIÚ és LÁNY

HÍREK NEKED

Történelem

VICCÖZÖN

A Z É L E T H E Z

H U M O R I S K E L L I

CSILLAGOS ÉG

REJTVÉNY

TUDOMÁNY

KEDVENCEK
filmen, zenében
színházban

Nyelvecskék
ANGOL - NÉMET -
FRANCIA - OROSZ - LATIN

OLVASÁSÓRA

KÉPZŐMŰVÉSZET

a
2zsiráf honlapja:
www.2zsiraf.net
E-mail:
ketzsiraf@matavnet.hu

Ha ezt a szelvényt visszaküldöd a szerkesztőség címére neveddel és pontos címeddel, küldünk számodra egy ingyenes bemutatkozó példányt az újságból.

Neved:

Címed:

Telefonszámod:

2zsiráf
túra

A 2zsiráf diákújság e-mailjére érkező slágerlisták beküldői között
kaszettákat sorsolunk ki.

Játék

Keltikés gyertyános-tölgyes tavaszi aszpektusa

Apolló lepke

Meleg tölgyes-tisztás, tölgyes szegély. Számos nappali lepke kedveli előhelye.